Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectura super quarto libro Decretalium

Sangiorgio, Gianantonio

[Venedig], 12. März 1493

De desponsatione impuberum

urn:nbn:de:bsz:31-323761

Visual Library

cata ſpõſalia ꝛ ꝯuerſa in matrimo.ꝑ Cal.i rubrica deſpõ
ſalibus conſi.ij.ꝛ.iiij.vbi ꝑ maiori pte approbat h dicta.
¶Glo.i ver.conatus in fi.quoad ꝯtrĩu.c.nuper.ſ.de biga
mis dicite ꝙ ibi attendit plus factũ ꝗ̃ iuris cõſenſus qꝛ
veꝝ ẽ eũ eẽ bigamũ q diuiſit carnẽ ſuã i duas ꝛ iõ nõmiꝝ
attendit ibi ſi matri.valuerit ꝛ habuerit effectũ nos.loq̃
mur qñ lex reſpicit ipm ꝓut ſonat iuris effectũ.ſ.copulaȝ
ad p̃ſumptũ matri.iducẽdũ.Ad.c.iuuenis.ſ.eo.dicite ꝙ
ibi loqt i publica honeſtate q̃ poti⁹ cãtur ex ipõ ꝯſenſu ꝗ̃
ex copula iõ nõ attendit an copula ſit ꝯfirmata an vo nõ.
¶Quo ad reliqua ꝯtria dicite vt hĩ p Jo.an.ꝛ alios i.c.j.
ſ.d eo q mit.i poſ.vbi ẽt gl.tãgit hoc brocardũ nũqȝ co
natus facti habeat ꝓ facto nã in atrocioribus criminib⁹
hĩ ꝓ facto ꝛ ita loqtur.c.ſi qs nõ dicã allegatũ in gl.ꝛ ibi
notat.vbicũqȝ aũt lex irrogat penã ipõ iure pp factũ nõ
ſufficit conatus niſi ſequatur effectus.c.cũ in cũctis.ſ.de
elec.iũcto.c.ꝑpetue vbi caſus de elec.li.vj.ꝛ ibi cõiter ſcri
bẽtes.ꝛ i.d.c.j.¶Item i pena a ſtatuto ipoſita conatus
nõ habetur ꝓ facto lȝ ſecus quoad penas iuris cõis ita
Bar.in.l.is q cũ telo.C. ad.l.corne.de ſica.in.l.j.§. diuus
ff.de ſica.notat Bal.in.l.ſi fugitiui.C.de ſeruis fugi. in.l.
ꝛ ſi certis.§.ꝛ ſi vnus.ff.ad ſilanianum.ꝛ notãt canoniſte
in.d.c.j.ꝛ.d.c.ꝑpetue.ꝛ cõſuetudine nõ ſeruatur vt conat
habeat ꝛ ꝓ facto.ita Ang.i.l.j.§.hec ꝟba.ff.ꝙ qſqȝ iuris.
¶Ab ex opponitur ꝯ tex.qd nõ poſſit dubitari de copu
la.nam ex quo interuenit conat⁹ vꝫ qd copula preſuma
tur.nã in dubio ſtatur aſſertõi viri deponẽtis de copla. c.
continebatur.j.ti.j.So.dicit Inno.quod h ꝯſtabat ex cõ
feſſiõe viri ꝙ pficere nõ potuerat ꝛ ſic ei⁹ ꝯfeſſioni ẽ ſtan
dũ.ꝛ ſic habetis inferre ex hac pria ſolutione ꝛ de mente
Cardi.ꝙ ſtatur ꝯfeſſioni viri deponẽtis de nõ copula ſi
cut ꝛ ſtatur ꝛ ei⁹ ꝯfeſſiõi ꝓ copla.Uel aliter ſoluũt doc.
ꝙ hic loqmur quoad finẽ iducẽde p̃ſumptõis iuris ꝛ de
iure vt p̃ſumatur matrimo.iõ nõ ſufficit de copula p̃ſum
ptiue ꝯſtare ſed reqritur ꝙ cõſtet vere ꝛ qꝛ hic vere non
cõſtabat de copula nõ iducitur p̃ſumptũ matrimo. Uel
aliter ꝛ tertio ſm Cardi.hic tractatur de p̃iudicio ſecun
di matri.vt pȝ ex tex. vnde lȝ regularitur p̃ſumptiue ꝓba
tões admittantur i matrimonialib⁹ hoc ẽ veꝝ niſi tracta
tur de p̃iudicio ſecũdi mr̃imonij qꝛ tũc reqritur ꝙ ꝓbatio
nes ſint clare.ita Cardi.h.¶Opponitur ẽt de.c. atteſta
tões.j.ti.j.vbi niſſus copule ꝓbat matri.ſolu.Inno.itelli
git tex.noſtꝝ qñ pceſſerũt ſpõſalia de futuro inter pube
res quo cãu cũ nõ hẽant aĩum ꝯhendi de p̃ñti nonmiꝝ ſi
lex ad p̃ſumendũ hũc animũ reqrit aliqd factũ cõpletũ.ſ.
copulã nec vult ꝙ ſufficiat factũ ceptũ vt hic tex.aũt in.c.
atteſtatões loqtur de matri.ꝯcto iter impuberes quo cãu
cũ adſit volũtas ꝯhendi matri.ꝛ forma ſȝ volũtas nõ eſt
pfecta pp defectũ etatis.iõ ex aliquo actu p quẽ demon
ſtret poſt pfectã etatẽ ptẽ ꝯſentire iducitur matrimo. et
ita loqtur.c.atteſtatões.Uel aliter ſm eũdẽ Inno.ꝛ cõi
ter doc.h ibi loquitur in ſponſalibus de p̃ñti.nos loqmur
i ſpõſalib⁹ de futuro nec ẽ miꝝ ꝙ matri.ſui forma ꝯctum
debite ex aliquo actu ꝯfirmet i matri.p̃ſumptũ ſi pri⁹ non
valebat vt matri.ſpõſalia aũt de futuro nõ debẽt ita de fa
cili reſolui i matri.iuris p̃ſumptione.ſequitur rubrica.

¶De deſponſatione impuberum. Rubrica.

¶Continuatur iſta rubrica ſm gof.ad p̃cedẽtes vidim⁹
in genere.ſ.de ſponſalibus ꝛ matrimonijs nũc incipit tra
ctare in ſpecie.ꝛ iõ ſubicitur rubrica de deſpõſatõe ipube
rũ.Uel aliter ſecundũ Hoſt.viſo.ſ.de ſpõſalib⁹ qꝛ multa
ſunt impedimẽta ꝛ p̃cipue eſt impedimentuȝ etatis ideo
congruenti ordine poſiturus impedimenta matrimonij
ponit hanc rubricam de deſponſatione impuberum.

Ua fraternitas. Pater ꝓ fi
lio ipubere
ſponſalia contrahit pro pubere non niſi con
ſenſerit.¶Diuiditur in duas ptes.In prima
narrat factũ.¶In ſa reſpõdet.ſa ibi ad quod dicimus.
¶No.ibi nõ ꝯſentit qd pater ꝓ filio adulto nõ põt ꝯtre
matri.de quo.j.videbim⁹.¶No.ibi de filio nondũ adul
to ꝙ pater ꝓ filio nondũ adulto põt ꝯhẽ matri.ꝛ tenetur
obſuare ꝙ itelligit glo.h de honeſtate.Sȝ hoc retento
iſte tex.dũ facit differẽtiã iter adultũ ꝛ non adultũ ſuiret
nobis de vẽto.vñ Pan.ſuſtiet ꝙ tot⁹ iſte tex.dȝ itelligi de
honeſtate ꝛ ſic ſenſus nũqd pater poſſit de honeſtate ꝯhe
re matri.ꝓ filio adulto ꝛ rñdet qd non ſi ipe ñ ꝯſentit.In
ſtat qd de filio ñ adulto ꝛ rñdet qd non ſic ꝛ ille dȝ obſer
uare.ali⁹ ẽ itellect⁹ hoſti.qd hic tex.voluerit attẽdi tradi
tionẽ ꝛ ſic ſenſus ꝙ ꝓ adulto nõ ꝯſentiẽte pꝛ nõ põt ꝯhẽ
ꝓ nõ adulto ſic ꝛ ſubiciat cui vult mr̃imonio tradẽ quaſi
ſentiat quod cũ facili⁹ poſſit tradi puer ꝗ̃ adultus ꝙ hec
traditio facti opabit vt fili⁹ teneat ꝯſentire poſtꝗ̃ puene
rit ad etatẽ pfectã qꝛ ex cohabitatõe vꝫ ratificaſſe matri.
parẽtũ Uincẽ.h tȝ qd iter adultũ ꝛ nõ adultũ ſit hec dif
ferẽtia qꝛ ſi ꝯhat matri.ꝓ adulto iuito gnãtur ẽt publica
hõeſtas ſec⁹ ſi ꝯhat ꝓ puero qꝛ tũc gnãtur publica hone
ſtas ẽt illo ꝯdicẽte iſta ẽ dĩa ꝯ tex.i.c.vnico.i.§.fi.eo.ti.li.
vj.vbi ex ſpõſalib⁹ cũ iuito ꝯctis p parẽtes ſiue ſit pubes
vl' ipubes ñ naſcit publica hõeſtas.vñ.d.An.h ꝛ poſt alij
dñt tres caſus eẽ i ꝯſideratõe.Aut loqmur i ifante ꝛ tũc
ſpõſalia vel mr̃imoniũ nihil valẽt niſi i pfecta etate ratifi
cauerit.d.c.vnico.pro ꝛ ſecũdo rñſo.¶Aut loqmur in
puero ꝛ tũc ipſo ꝯſentiẽte tacite vel expſſe valẽt ſpõſalia
ipſo ãt ignorãte ꝛ poſtea ratificãte valebũt ſpõſalia aľs
aũt nõ.nec generabũt publicã honeſtatẽ.c.vnico.§.pe.ꝛ
fi.alij aũt extranei ꝛ ſic q nõ ſunt parẽtes nõ poſſũt ꝯhere
ꝓ muliere Panorm.i cõſi.xxxviij.quod icipit attingam
quolȝ in.j.col.p tex.i.d.c.vnico.Aut loqmur in pubere ꝛ
idẽ quod in puero.¶Glo.in verbo nõ ꝯſentit in fi. nota
dĩam inter ius canonicũ ꝛ ciuile qꝛ pꝛ põt ꝯhẽ ꝓ filia ma
tri.ꝛ obligat niſi hẽat iuſtã cãm ꝯdicẽdi ẽt inuita pro filio
aũt non qꝛ idiſtincte põt ꝯdicere ſecus dicit glo. de iure
canonico qꝛ nõ põt pꝛ cogere filiã ad maritũ accipiẽdum
nec ꝓ ea iuita ꝯhere ꝛ hic ifert pan. ad no. queſt. Nũqd
ſi filia nubat iuito patre teneat pꝛ eã dotare nam ꝯ patrẽ
põt implorari offm̃ iudicis regulariter vt dotet filiã.l.qui
liberis.ff.de ritu nup.no.glo.i.l.obligamur.§.l.ff.de act.ꝛ
obliga.habet in.l.fi.C.de dotis ꝓmiſſi.no.Guliel.de cu.ꝛ
Bal.in.l.cũ his.§.ſi mulier.ff.de ꝯdi.inde.de hac.q. Pa
nor.cõſi.xij.quod ici.vt clare materia queſtiõis.ꝛ dicit di
ſtinguẽdũ.aut filia nupſit idigno ꝛ tũc pꝛ nõ tenet eã do
tare glo.ẽ notabilis i.c.de raptoribus.xxxvj.q.j.ꝙ intelli
git.d.Anto.in.c.accedẽs.ſ.de pcu.veꝝ ꝛ ibi Imo.meli⁹
ſi eſſet idignus turpi i dignitate ſecus aũt ſi eẽt idignus
i.nõ paris conditionis qꝛ tũc diſtiguendũ eſt vt ꝯ i mem
bro ſequẽti.ſaluo quod minorẽ dotẽ dabit ex cõditiõe p
ſone vbi tenetur dare.ꝛ faciũt que hẽntur i.l.cũ poſt.§.ge
ner.ff.de iure dotiũ iũcta glo.in.l.ſi volũtate.C.de dotis.
ꝓmiſſione ꝛ vbi pr̃ eſt abſens ꝛ ſic nõ põt ad taxationem
dotis.cogi poterit iudex taxare .l.qui liberos .ꝛ ibi Bal.
ff.de ritu nup.p.l.ꝓfecticia.§.j.ff.de iu.do.aut elegit ma
ritũ dignũ ſe ꝛ tũc ſi ꝓmiſit dotẽ pr̃ tenet dotare dato ꝙ
ipe i ꝓmiſſionẽ nõ ꝯſenſit qꝛ filia p hãc ꝓmiſſionẽ releuat
patrẽ a debito dotãdi ꝛ iõ tãꝗ̃ i rẽ patris vertat iſta pro
miſſio tenebit pꝛ de i rẽ verſo.ita Bar.i.d.l.obligamur.§.
lege p tex.i ſimili i.l.ꝛ iõ.§.fi.ꝛ.l.filius.ff.de i rẽ verſo.aut
filia nõ ꝓmiſit dotẽ.ſȝ nupſit ſine dote ꝛ tunc aut nupſit
poſt.xxv.annũ.ꝛ iſto caſu pr̃ nõ tenetur dotare qꝛ ex quo
maritũ iuenit ceſſat rõ quare cogit dotare.d. l. q liberis.
ꝛ marit⁹ tenet eã alere vt filiã.§.pe.i autẽ.qb⁹ modis nã
les efficiunt legi.no.Inno.ꝛ aliqd videbimus i.c.per ve
ſtras.infra de donationibus inter virum ꝛ vxorem.aut nu
pſit ante vigeſimumquintum annum ꝛ tunc cuȝ pater oio
tenetur omnino eam alere tenebitur eam dotare. ſed iſta
duo mẽbra vltia nõ vident poſſe ꝓcedere immo idiſticte
debet dici quod ex quo maritum inuenit ſine dote. ¶Et
marit⁹ tenet eam alere ceſſat vtrunqȝ debitũ quo ad pꝛeȝ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

⁊ debitum dotādi qꝛ maritū inuenit ⁊ debitū alimētoꝝ
qꝛ hꝫ vñ ſe alat.ſ.ex bonis mariti dꝫ alere dos ſuccedit lo
co alimentoꝝ vt nota.ꝑ Bar.in.l.titio centū.§.titio gene
ro.ff.de cōd.⁊ demō.ꝑ Bal.i.l.j.§.ius nāle.ff. de iuſti. ⁊
iure ⁊ ita indiſticte tꝫ Bar.i.d.§.lege ⁊ iſtud Panoꝛ.i.c.
j.j.de adul.⁊ i.c.accedēs.⁊ ibi Jmol.ſ̄.de ꝓcu.⁊ Bal.in
l.fi.C.de dotis ꝓmiſ.Ang.in.l.ſi ſocer.⁊ Bal.in.l.j.ff. ſol.
ma.de quo ꝑ dictū zochū ⁊ ibi aliqd dicā i.c.fi.de ſecūdis
nup.notat Bal.i auten.res que.C.cōia de leg. Jmmo pl⁹
fauem⁹ mulieri ꝙ nubit poſt.xxv.annū ꝙ̄ꝫ mulieri ꝙ nubit
añ ēt ſine licētia patris.§. cās ver.ſi alij in auten.vt cū de
appel.cognoſcit̄ ꝙ̄ ſi filie nubenti poſt.xxv. annū dos nō
debet̄ multomin⁹ nubēti añ.xxv.annū ⁊ hoc mō vēit limi
tanda gl.i.c.fi.xxxij.q.ij.ꝙ vult quod ſi filia nubat ſine cō
ſenſu pr̄is pꝛ tenet̄ eā dotare qꝛ ꝓcedit ſi nubit ⁊ ꝓmittit
dotē ſecus ſi nubit ſine dotis ꝓmiſ.qꝛ tūc nō tenet̄ dotare
ꝑ.ſ̄.allegata.qd ſi ē ſtatutū i ciuitate ꝙ filia dotata ñ ſuc
cedat nupſit ſine dote an poterit agē vt dotet̄ ⁊ qd ſi acce
ptauit legatū relictū vt eēt tacita ⁊ ꝯtēta. Pau.ď ca.ꝯſi.
cxxix.ꝙ icipit in xp̄i noīe amē.⁊ cōſi.ccxxxiij.in.ij.col. qď
incipit in xp̄i nomie amē. lꝫ iſta domina liza. Glo.in ver.
dꝫ in fi.noto ex glo.qď lꝫ verbū dꝫ ipoꝛtet de ſui nā neceſ
ſitatē.c.debent.xj.q.iij.c.ꝓpoſuit.ſ̄.ď app.glo.in cle.attē
dētes de ſtatu mo.nota.i.l.creditoꝛes.maxie ꝑ Bar.C.ď
pig.tñ reſoluit̄ qñqꝫ vt ipoꝛtet honeſtatem ſm̄ ſubiectam
mām.facit tex.iūcta glo.in.c.j.xxv.q.j.in.c.itelleximus ⁊
ibi no.ſ̄.de iud.in.c.cū virū.ſ̄.de regula ⁊ ſic habetis qď
lꝫ pater ꝓ filio ipubere poſſit ꝯ̄here matri.vel ſpōſalia tñ
filius nō obligat̄ de neceſſitate ſꝫ de honeſtate tñ ſeq illa
ſpōſalia.⁊ ſi dicat̄ ꝙ ergo erit differētia an pater ꝯ̄hat ꝓ
adulto an vero ꝓ ipubere qꝛ ēt adultus de honeſtate dꝫ
obtēperare patri lꝫ nō de neceſſitate ⁊ tamen tex.nr̄ videt̄
velle facere dr̄iam inter puberē ⁊ ipuberē.ſoluit.d. An.
ſm̄ aliquos ꝙ i h̄ erit dr̄ia qꝛ adulto non ꝯſentiēte ſpōſa
lia non eū obligant niſi exp̄ſſe ratificet in ipubere autem
ſufficit tacita ratificatio ⁊ ꝑpea dixit tex.ꝙ poſt quā filius
ꝑuenerit ad ꝑfectā etatē dꝫ ratificare.i.quod tacite ex la
pſu etatis ꝑſeuerādo cū ſpōſa vr̄ ratificaſſe ſpōſalia.⁊ iō
coget̄ ea purificare vel ſi fuerūt ꝑ verba de p̄ſenti ſeruare
ſed hoc mō itelligendo verbū dꝫ ipoꝛtaret neceſſitateꝫ ⁊
ita vult Cardi.hic.tñ iſta differētia ē hodie ꝯtra tex.c.vni
ci eo.ti.li.vj.in.§.fi.⁊ ēt impugnari hunc itellectū i.c. tue.
ſ̄.ti.j.qꝛ diſpoſitio .d.c.vnici eſt de iure antiquo.c.j.xxx.q.
ij.⁊.c.j.xxxj.q.iij.arguēdo de diſſolutōe ſpōſaliū ad ꝯ̄ctū.
vñ idē do.An.intelligit tex.noſtrū loqui de tali ipubere
ꝙ nō hꝫ ꝯſenſuꝫ nullo mō.tex.āt i.d.c.vnico loqtur de im
pubere hn̄te ꝯſenſuꝫ aliquo mō.⁊ ideo nōmirū ſi in caſu
noſtro ponitur differētia inter impuberē ⁊ puberē qꝛ nul
lo mō pōt cōſentire.nā p̄io cāu ex quo hꝫ cōſenſum nō ē
honeſtū ꝙ pater ꝯ̄hat ſine eius ꝯſenſu.⁊ iō ſi ꝯ̄xerit req
rit̄ ꝙ filius expreſſe approbet.ſed quando eſt impubes ꝙ
nō hꝫ conſenſuꝫ non eſt tanta iniquitas ꝙ pater ſibi velit
ꝓuidere ꝯ̄hendo ꝓ illo ⁊ iō ſubeſt equitas maioꝛ vt taci
te videatur approbare ⁊ ideo cogitur conſentire quādo
cūqꝫ poſt lapſū etatis cohabitauerit cum ſponſa ⁊ iſte in
tellectus multū cōuenit littere noſtre. Hoſt.hic dicit aliā
dr̄iam itelligens tex.noſtrū in traditione facti ⁊ ſit ſenſus
ꝙ pater nō pt̄.ꝓ adulto inuito ꝯ̄here ſponſalia.ꝓ impube
re aūt qui non pōt reſiſtere ita ſicut adultus poterit pat̄
eū tradere matrimonio ⁊ cum ꝑ talē traditionē facti ⁊ ſic
cohabitationē inducatur ratificatio ſponſaliū ēt inter im
puberes.c.iuuenis.ſ̄.titulo p̄imo. iō cogetur conſentire
impubes ⁊ implere ſponſalia.⁊ facit in ſimili ꝙ notatur
i.c.ij.⁊ in.c.cum virum.ſ̄.de regula. Panoꝛ.hic intelligit
tex. noſtrum in honeſtate facti ⁊ pro eius intellectu facit
c.proxime ſequens qui etiam ſm̄ Joann.and.loquitur in
honeſtate facti potius ꝙ̄ꝫ ius ponat vt ibi videbim⁹.Et re
tēto itellectu glo.gaſ.cal.infert ad.q.nūqd ſi pr̄ ꝯ̄hat ſpō
ſalia ꝓ filio peccet moꝛtaliter ꝯ̄dicendo ⁊ ſecūduꝫ itelle
ctū glo.hic eſt caſus quod nō qꝛ iſtud debet nō ē p̄cepti

ſed cōſilij ⁊ que ſunt cōſilij nō obligant ad peccatuꝫ moꝛ
tale cle.exiui de paradiſo de ver.ſigni.in.ij.col.c.ſolite et
ibi notatur in.c.ij.ſ̄.de maioꝛi.⁊ obe.c.nā cōcupiſcentiam
⁊ ibi do.An.ſ̄.de ꝯſti.gratia.xxxj.q.iij.videt̄ attigere hāc
q̄ſtionē quo ad obligationē ⁊ i.c.j.videtur tenē ꝙ obliga
retur i ver.ecce ꝙ ſeqtur videtur tenē ꝙ nō ⁊ ſic nō bene
aperit. Vñ dicite ſm̄ Card.poſt Gaſpar. Aut querimus
an ex ſpōſalib⁹ ꝯ̄ctis ꝑ patrē ꝓ filio obligetur fili⁹ ⁊ dici
te vt i.c.tue.ſ̄.ti.j.aut q̄rim⁹ an peccet moꝛtaliter ⁊ tunc
attēdēda erit cā quare pꝛ p̄cipit ſi magna ē cā filius tene
tur obedire.⁊ iō peccabit ñ obediēdo ꝑ no.ꝑ Jnno.i ſili
i.c.ad aures.ſupꝛa de tēpoꝛi oꝛdi.ſi cā nō ē magna vl̄ nul
la ſubeſt nō tenet̄ obedire qꝛ ſpōſalia debēt eē libera.c.cū
locū.ſ̄.ti.j. Jnfert quoqꝫ Car.ad aliā q̄ſtionē nūqd ſi cō
tracta ſūt ſpōſalia ꝑ patrē ꝓ filia decē annoꝝ ipſa i etate
vndeciꝫ ānoꝝ ratificauerit de hic cū ꝑueniſſet ad. xij. vel
paulo añ ꝯ̄dicit an obliget̄ filia.dubiū ſtat qꝛ ratificatio ñ
ē facta tp̄e pubertatis quo hēbat ꝑfectū ꝯſenſuꝫ tñ h̄ cāu
qꝛ ꝯ̄cta ſunt ꝑ patrē ꝙ hēbat ꝑfectū ꝯſenſuꝫ ſufficit ratifi
catio filie lꝫ nōdum eēt pubes.d.c.vnico.§.penul.⁊ fi.vbi
tex.nō curat qñ ratificatio ſupuenit.ſꝫ q̄ſtio Car.i hoc cō
ſiſtit dubia.qd ſi puella decē ānoꝝ ſine patre ꝯ̄xit mr̄imo
niū ꝑſeuerauit i cōſenſuꝫ vſqꝫ ad vndecimū i duodecimo
ꝯ̄dicit ex aduerſo replicatur quod nō pōt ꝯ̄dicere qꝛ pro
xima pubertati cōſenſit ⁊ malicia ſupplebat etateꝫ ſoluit
Cardi.qď iſto caſu poti⁹ ex difficultate ꝓbatōis ꝙ̄ꝫ ex iu
ris diſpoſitiōe iſtud matri.nō valebit nā ad hoc vt ꝓxima
pubertati poſſit ꝯ̄hē matri.requirit̄ qď ſit viripotēs ⁊ ſic
malitia ſuppleat etatē.d.c.vni.ver.idēqꝫ vbi tex.copulati
ue reqrit qď puella ſit pubertati ꝓxima ⁊ qď malitia ſup
pleat etatē lꝫ dicat Card.ſec⁹ eē qñ malitia ſuppleret eta
tē qꝛ eēt viripotēs nā tunc hoc ſolū ſufficeret nō attento
an ſit etati ꝓxima reſpectu etatis.⁊ iō cū miſterio tex.i.d.
verſ.idēqꝫ.ꝑmittit ꝙ erat pubertati ꝓx̄ia ⁊ malitia ſupple
bat etatē quaſi ſentiat quod qñ ē ſolū ꝓx̄ia pubertati nō
ſufficit tñ ſecus ecōtra.qñ eſſet viripotēs vel ne ex aſpe
ctu iducit̄ videbim⁹ i.c.puberes.j.eo.ti.⁊ tūc qñ q̄ſtio agi
tat̄ an tp̄e ratificatōis eēt viripotens ſi lapſus annus vel
plus nō pōt bñ ex aſpectu diſcerni qꝛ pt̄ eē quod nūc erit
viripotēs ⁊ nō añ ꝑ annum ⁊ iō ꝑꝑ difficultatē probandi
ſtat̄ ꝯ̄dictioni ꝙ ē certa ſꝫ ſi ꝓbaret̄ illo tp̄e eē viripotēs
nō ſtaret̄ cōtradictioni. ¶ Ultimo poſt zochū q̄ro qꝛ h̄
ꝑmittuntur ipuberes ꝯiungi iſtante neceſſitate qs cogno
ſcit an ſubſit neceſſitas hoſ.dicit quod iudex ꝙ hꝫ ꝑtātem
⁊ ſcientiā debet hoc diſcernē .c.j.j.de cōſan.⁊ affi. ⁊ ſine
ei⁹ licētia minoꝛes nō debēt ſpōſalia ꝯ̄here vt h̄ ⁊.j.eo.cō
tinebat̄ ⁊.c.duo pueri.ver.poꝛ.āt ⁊ i fi.⁊ ſic ēt ꝯ̄cta diſſol
ui.j.eodē.c.acceſſit.⁊.c.de illis.⁊ tribus capitulis ſequen
tibus ⁊.c.ex parte.M.ſ̄.de reſti.ſpol.⁊ ſm̄ eū hoc ē ſer
uandum etiā in maioꝛibus ꝑꝑ ꝑicula aīarū.ſ̄.ti. p̄cedēti
cum tua ⁊ in.c.cū inhibitio.j.de clan.deſpon.⁊ in hoc eſt
ſimile matri.carnale ſpirituali.ſ̄.de p̄ben.lateranēſi de in
ſtitu.c.iij.de renun.c.amonet. ¶ Jtem dicit ⁊ ipſe gaſpar
poſt ipm̄ Hoſti.ꝙ i ratione ſacramētoꝝ in tñ ſubiacet
ſuo ꝑlato ꝙ ſicut cler.nō eſt recipiēdus ſine litteris com
mendatitijs ſic nec laycus de parro.nullus ⁊.c.fi.de tēp.
oꝛdi.li.vj.⁊.c.oīs.de peni.⁊ reiſ. de cle.nō reſidē. fraterni
tati de cōſecra.di.pe.nō oppoꝛꝫ.el.ij.⁊ quoad ſacramēta
layc⁹ ē eccleſiaſticus ꝙ exponit̄ ideſt criſtian⁹ argumen.
de diuoꝛ.gaudem⁹ reſpōſo p̄imo ⁊ dicit ꝙ caueat ſacer
dos ne pochianā ſuā deſpōſet extraneus eo iconſulto et
eꝯ̄ extrane⁹ extraneā ne deſpōſet icōſulto ſuo ſacerdote
⁊ ſub ouili pape ꝙ ouile eſt gnāle.c.ſolite.ſ̄.de maioꝛi. et
obe.ſubſunt multa ouilia ⁊ multi paſtoꝛes qui dicūt oues
cognoſcere ſuas non extraneas ꝓuerbioꝛum.xxj. ⁊ dili
genter agnoſce vultum pecoꝛis tui. Jo.x.cognoſco meas
⁊ cognoſcūt me mee.xvj.q.j.oues.⁊.c.irefragabili.ď off.
oꝛ.et ſolū ſuis ſpiritualia miniſtrabit ſacerdos niſi mutēt
domicilium de parro.c.fi.quod male practicat̄ et ſeruat̄.
¶ Et cetera ꝓſequere hic ꝑ Hoſt.qui ponit late.in glo.

Ubi non

v **Bi non eſt.** Impuberes ambo vel alter niſi ꝓ bono pacis ꝯiūgi nō valēt.h.d.¶ Diuidiť ī duas ptes ī pria regula.ī ſcďa exceptio ibi.niſi.¶ No.ibi nō ē ꝯſenſus iuncta deciſa ꝙ vſqꝫ adeo ꝯſenſus ē ſubſtātiale mr̄imonij ꝙ ad priuationē cōſenſus ſequiť priuatio mr̄imonij.facit.c.dilectꝰ.c.tue.š.ti.j.¶ Nota ibi cōiūgātur ꝙ ipuberes nō ſūt ꝯiūgēdi niſi ex neceſſitate ⁊ de hoc ī glo.¶ Nota ibi legibꝰ ꝙ lex ciuilis pt ſtatuere etatē aptā ad ꝯhēdū matri.vel nō aptā eē.¶ Gl.ī ver.legibus in fi.declarat glo.q̄ dicať ꝑfecta etas quoad matrimoni.et quoad ſpōſalia ⁊ bn̄ loqť.⁊ q̄ ſit rō quare mulier ī.xij.ſit pubes maſculus ī.xiiij.gl.iuris ciuilis aſſignat in.l.ij.C.ď his quis veniā etatis ipetrauerūt qꝛ mala herba cito creſcit vel aſſignať rō p Panoꝛ.hic ⁊ nota.in.c.litteras ī eo qꝛ ē debilioꝛ maſculo.⁊ iō citius deficit nō miꝝ ſi ēt incrementa citius hꝫ.Et qcquid ſit ſm Panoꝛ.expiētia docet ꝙ mulieres citius pubeſcunt.¶ Glo.in ver.cōiugantur aſſignat duas rōnes quare ꝓhibenť cōiugi ipuberes ſiue p matrimo.ſiue p ſpōſalia Hoſti.aſſignat aliā qꝛ p cohabitationē ſepe nō fit cōmiſtio carnalis vt.c.iuuenis.š.ti.j.⁊ ſic inuiti prius cōiugunť q̄ꝫ poſſint deliberare cū p copulā repiant ſe ligatos ⁊ iō ſm itellectū hūc v̄bū cōiūganť dꝫ itelligi de cōiunctōe actuali nō verbali ⁊ hūc itellectū ſeqť Panoꝛ.⁊ iō dicite ꝙ tex.nr̄ non verificareť ī ſpōſalibus qꝛ ſolū ꝓhibet cōiūctionē nō verbalē cōuentionē dicit Hoſt.tenēdo quod vult glo.quod tex.nr̄ verificeť in ſpōſalibꝰ.⁊ ī cōiunctōe actuali aſſignat aliā rōnem nam p ſpōſalia iter ipuberes ꝯcta naſciť publica honeſtas.c.vnico eo.ti.li.vj.q̄ eſt potens ad ipediendū matri.inter cōſāguineos ſponſi vel ſpōſe.c.ſponſam.š.ti.j.⁊ iō qꝛ poſtea forte nō ꝯſentirent ⁊ acciperent aliū vel aliā ⁊ tn̄ remaneret impedimentū publice honeſtatis.cū publice iterſit ne matrimonia reſtriganť nonmirū ſi lex ꝓhibet ſpōſalia an̄ ꝑfectā etatē nō ſolū matri.niſi ex cāvt hic ⁊ iſta ē maxima reſtrictio ad iura q̄ dicūt ꝙ poſt.vij.annos pn̄t contrahi ſponſalia.c.acceſſit.c.litteras.c.duo.j.eo.vnde Jo.an.intelligit tex.noſtrum de honeſtate ꝓcedere nō āt de neceſſitate.ſed Pano.impugnat pp illa verba tex.deſtrictiuꝰ inhibemus que important neceſſitatem vnde ſtat ipſe cuꝫ itellectu ꝙ hic ꝓhibeať actualis cōiunctio nō autē verbalis.Ab extra querūt hic doc.quis cognoſcet de iſta vrgētiſſima neceſſitate q̄ꝫ dicit tex.noſter requiri vt impuberes cōiūganť.⁊ r̄ndet ꝙ erit dioceſanus.naꝫ ad eum ſpectat cura cāruum matrimonialiuꝫ ſiue inter puberes vel impuberes.c.i.j.de ꝯſang.⁊ affi.c.ſi.q ma.accu.poſ.c.cum ī tua š.ti.j.⁊ ideo dicunt ꝙ ſponſalia non debent contrahi ſine conſenſu vel licentia pochiani ⁊ nullus ꝑmittere vt parochianus extraneus ſine licentia ſui pochiani vel rectoris capiat ſuā pochianus ſicut videmus ꝙ rectoꝛ pochianuſ nō dꝫ alienū pochianū admittere ad aliqua facta ſine licētia ſui rectoris.c.nullus.š.de pochi.c.oīs vtriuſqꝫ.j.ď pe.⁊ re.c.nō dꝫ el.ij.de cōſe.di.v.⁊ dicit h.d.an.ſeruari bononie ꝙ matri.n̄ ꝯhūť ſine lnia rectoris parochialis.

p **Uberes.** Puberes ſunt vel ex habitu corporis vel qꝛ gnāre vľ cōcipere pn̄t vel qꝛ ad annos pubertatis puenerūt.h.dicat.¶ Diuidiť ī tres ptes.Jn pria ponit ethimologiā huius verbi puberes.Jn.ij.ponit vnū modū ꝓbandi pubertatē que eſt ibi.quidā tn̄.Jn tertia q̄ ē ibi eſt aūt ponit duos modos ꝓbādi pubertatē.No ta ibi ī pri.vn̄ dicāť puberes qꝛ dicūť a pube.i.prima lanugine q̄ circa coꝛpoꝛis pudenda naſciť.¶ Nota ibi qdam tamen ex annis ꝙ pubertas dꝫ ꝓbari ex annis ⁊ in maſculo ē.xiiij.an.ī femina.xij.vt vidimus in.c.ꝑcedēti.¶ No.ibi certū ē ꝙ pubertas iudicať ex aſpectu coꝛpoꝛis an habeāt pubē.i.ꝑmā lanuginē an v̄o nō.dicūt tn̄ doc.ꝙ iſtud iudiciū ē fallax ⁊ ihōeſtū.facit tex.ī.l.iudeoꝝ.C.qn̄ tu.vľ cu.¶ No.ibi cū generare pōt.tertium modum probādi pubertatē q eſt cū pōt generare vel parere.Et iō dicit.d.Anto.p hūc tex.iſtrui aduocatos qualiter debeāt ꝓbare pubertatē qꝛ tres danť modi ꝓbandi.glo.in v̄bo tardiſſime ī fi.habetis ex glo.nūqd ſola etas pōdereť ad mat.et glo.r̄ndet quod nō ſꝫ imo etas nō attēditur.ſꝫ attēdiť an poſſit gnāre vel nō vel cōcipere vel parere.Et iō dicit hic Hoſti.vnū mirabile ꝙ ēt iſans dummō excesserit tres annos ⁊ habeat aliquale iudiciū diſcernēdi cohabitationeꝫ cū viro ſi ſit viripotēs pōt ꝯhere mr̄imoniū qꝛ facilꝰ ī ea patiūť etate femine q̄ꝫ agāt maſculi.moueť p notata ī.c.iuuenis.š.ti.j.vbi idē tenuit.ſecus autē ſi nō hꝫ iudicium illud diſcernēdi cohabitationē ⁊ copulā qꝛ tūc nō valeret mr̄imoniū.c.dilectus.š.ti.j.⁊ iō multo foꝛtius dicūt ꝙ in octo annis poterit puella contrahere matri.vľ puer dummō ſint potētes ad copulā.⁊ referūt exēplū poſitū a beato Gregoꝛio ī ſuo dialogo ď quodā puero q ī octo ānis viciauit ſuā nutricē ⁊ ita dicūt eꝯ ꝙ ſi qs eēt.ī.xiiij.anno et eēt ipotens ad copulā ꝙ iſto caſu etas nihil faceret ad matri.cōſtito.qȯ eēt ipotēs dicūt tamē tres caſus eē ī cōſideratiōe.aut ē ppetuo frigidus vel ipotens puta qa ſit caſtratꝰ vľ ſpado ⁊ iſto cāu nō vꝫ matri.⁊ dꝫ diſſolui iuxta foꝛmā.c.j.j.de frigi.⁊ male.aut cōſtat quod ipedimentū nō ē ppetuū puta qꝛ debilitatꝰ aduerſa valitudie de quo ſperať quod cōualeſcat ⁊ valet mr̄imoniū ⁊ dꝫ expectari.d.c.j.⁊.c.laudabile.j.de fri.⁊ maleſi.āt ſumus ī dubio et tūc dꝫ expectari vſqꝫ ad triēniū ⁊ ſi.j.triēniū frigiditas n̄ ceſſabit cēſebiť ppetua ⁊ ſepabunť.Si āt ceſſabit remanebūt ꝯiūcti.d.c.laudabilē.p quē tex.iſert hic Jo.an.⁊ poſt eū.d.An.male loq Hoſt.q voluit qȯ ſi in.xiiij.anno.iuuenis ē ipotēs dꝫ expectari vſqꝫ ad.xviij.qꝛ illa dꝫ plena pubertas.l.mella.ff.ď alimētis.⁊ cib.leg.c.qꝛ in inſulis.š.de regula.nā p illū tex.ꝓbať quod dꝫ expectari ſolū vſqꝫ ad xvij.tamen ꝓ Hoſt.facit.c.de illis.el.ij.j.eo.vbi potentia copule ꝑuenit etatem.ita ergo ecōtra ipotētia copule ꝓrogabit etatē vt nō dicať etas ꝑfecta ī.xiiij.anno.ex quo nō adeſt potētia copule ⁊ ad.c.laudabilē clara eſt ſo.qꝛ loqtur ibi de defectu frigiditatis.nos loqmur qn̄ nōduꝫ peruenit ꝑfectum robur nō qꝛ ſit frigidus.ſed nondū naturaliter ꝑfecit complexionē ſuam aptaꝫ ad copulaꝫ ꝓut dicit hoſtiē.ī multis occurrere.¶ Glo.in verbo ⁊ generare nihil hꝫ ideo cum ea tranſeo.

l **Jtteras** p ſpōſalia ꝯcta cū minoꝛe ſeptēnio n̄ oꝛiť publica honeſtas ⁊ iō cū matre ꝯ̄uis ſpōſe ꝯhere poſſit.¶ Diuidiť ī duas ptes.¶ Jn pria deciſa facti narratio.Jn ſc̄a r̄ſio.ibi cōſultatōi.¶ Rurſus ſcďa ſubdiuidiť ī duas pticulas ꝓut duo mēbꝛa pōit ſcďa ibi vex.No.ibi q̄ꝫdā puellā iamabiľ ꝙ ſpōſalia ꝯcta cū iſante nō generāt publicā honeſtatē ⁊ iō mr̄i.cū affine illiꝰ ſpōſe nō ipediūt.Et ſic habetis limitationē ad.c.ſpōſaꝫ.š.ti.j.cum his q̄ ibi vidimꝰ.No.ibi an̄q̄ꝫ hēat ſeptē ānos ꝙ ſpōſalia reqrūt ſeptimū annū cōpletū ⁊ an̄ ipm cōpletū nō valēt.⁊ ſic hētis ꝙ ad ſpōſalia ꝯhēda reqriť etas vniformis tā ī maſculo quā ī femia lꝫ ī matri.ſecꝰ ⁊ ēt ē vniformis etaſ ꝑfecte etatis quod alios ꝯctꝰ ieūdos vel iudicia.quia in.xxv.ita femia ſicut maſculꝰ hꝫ ꝑfectā etatē inſti.qbꝰ mōis tutela finiť ī pri.c.ſi annū.de iudi.li.vj.ſꝫ opeꝓciū eſt ſcire rōnē diuerſitatis.d.An.hic ſentit eē rōnem.nā in matrim.ꝯhēdo ꝯſideramus an mulier poſſit ꝯcipe ⁊ eē puerpera.c.pxie ꝑcedēti ⁊ ī maſculo ꝯſideramꝰ an poſſit gnāre et difficilius eſt generare q̄ꝫ concipere ac magis laboꝛat maſculus q̄ꝫ femina ⁊ ideo nōmiruꝫ.ſi maioꝛ etas reqritur in maſculo q̄ꝫ ī femia hoc cāu cū maioꝛ ſit laboꝛ iō debet eē maius robur ī alijs autem actibus ſiue ſponſaliū q̄ ꝯtrahuntur poſt infantiā ſiue iudicioꝛuꝫ ſiue alioꝛum ꝯctuum q̄ poſt ꝑfectā etatē.xxv.annoꝝ fiūt nō plus laboꝛat maſculus q̄ꝫ femia ſed pariformiť nōmirū ſi ēt par ē etas in iſtis.no.ibi poſtquā.vij.annū ꝯpleuerit iuncto tex.ibi ex quo placere ꝯſueuerint quod lꝫ ſponſalia ꝯtracta cū iſante nō valeāt tn̄ poſt ſeptēniū videnť tacite ratificata ꝙ intelligite vt vult glo.noſtra ī verbo cōſueuerint per coba-

bitationẽ vel mittẽdo munuſcula vel ſimilia faciẽdo.bal.
i.l.minorẽ.ff.de nuptijs vł aliud factũ ꝯſenſus demõſtra
tiuũ poſtea īteruenięs de quo hodie ẽ tex.q iſta ꝓdeclarat
i.c.vnico.⁊ ibi no.co.ti.li.vj.⁊ qd ſi ꝯtrahãt̃ p tres dies
añ ſeptẽniũ an valeãt ſpõſalia flo.ꝙ nõ niſi pſeuerauerit
poſtea vel interueniat nixus copule.ita Car.hⷭ Hoſt.š.
¶ Nõ ibi nec ipam ꝙ ſpõſalia que ſunt valida ex pte cõ
ſenſus generãt publicã honeſtatẽ adeo ipeditiuã mr̃imo
nij vt ſi cũ affine ſpõſe ſit ſecuta copula i viã matrimonij
matrimoniũ illud diſſoluit̃ ⁊ etiã ipſa ſponſalia cũ puella
ꝯcta matri.quidẽ pp publicã honeſtatẽ ex ſponſalib⁹ oꝛ
tũ ſpõſalia aũt pp copulã cũ affine cõſummatã.⁊ ſic ha
betis ꝙ ſpõſalia de futuro diſſoluunt̃ pp ſupuenientẽ affi
nitatẽ qꝛ illa ꝓmiſſio ītelligebat̃ rebus ſic ſtantibus nec ſu
puenięte nouo ipedimẽto.c. quẽadmodũ.š.de iureiur.
¶ Glo.i ver.nõ diſſoluas i fi.ad.c.ad audiẽtiã dicite qõ
ibi ſponſalia non erãt nulla ex defectu ꝯſenſus.ſꝫ alio dꝭfe
ctu.iõ cũ ad publicã hõeſtatẽ gnãdã attẽdat̃ ſol⁹ ꝯſen
ſus ſpõſaliũ nõmīꝫ ſi ibi gnãtur publica hõeſtas.lꝫ ſpon
ſalia ñ valuerit.nos loqmur h qñ ſpõſalia erãt nulla ex de
fectu ꝯſenſus ex qb⁹ nulla publica hõeſtas naſcit̃ ⁊ hodie
ẽ tex.i.c.vni.de ſpõſa.li.vj.¶ Gl.i v.placẽ cõſueuerit dũ
tãgit p quẽ actũ ratificent̃ ſpõſalia ab initio nulla ex defe
ctu etatis.dicite vt in.c.vnico.co.ti.li.vj.Quo aũt ad alia
q̃ tãgit nũqd ſit i ꝯſideratõe ꝙ raro accidit via ẽ brocar
dica ⁊ ſpinoſa ⁊ dicite vt in iuribus allegatis in glo.

a **Cceſſit.** Per ſpõſalia ꝯcta cũ mino
re ſeptẽnio nõ naſcit̃ publi
ca hõeſtas maxīe ſi auctoritate eccłie ſepata
ſint.ſi ãt ꝯcta ſũt cũ maioꝛe ſeptẽnio lꝫ poſtea
diſſoluta naſcit̃ ⁊ durat publica honeſtas.Diuidit̃ i duaſ
ꝑm ꝙ duo dicta ponit.ſecũda ibi ſane.¶ No.ibi nõ eſſet
ſeptẽnis ꝙ minoꝛ ſeptẽnio nõ pt ꝯhere ſpõſalia ⁊ ſi ꝯxe
rit nullũ publice hõeſtatis pariet effectũ de quo in.c.vni.
co.ti.li.vj.⁊ i.c.p̃cedẽti.¶ Nota ibi denũcies eẽ ltimã ꝙ
ad papã ſpectat ꝓnũciare an ꝓles ſit ltima vel ne de quo
i.c.cãm.j.q fi.ſint legip.facit.c.fi.j.de clãde.deſpõ.Nota
ibi ſi cõſenſus ꝙ ꝯctis ſpõſalib⁹ añ ſeptẽniũ nõ confirmã
tur ſolo lapſu etatis ſꝫ reqrit̃ ꝙ cõſenſus appareat ex ali
quo adhibit⁹ poſt ſupueniętẽ etatẽ.d.c.vni.⁊ ti.li.vi.No.
ibi ſeptimũ annũ ꝯpleuerat ꝙ ſpõſalia ꝯcta poſt ſeptimũ
annũ pariũt publicã honeſtatẽ q̃ ẽ potens ad ipediendũ
matri.facit.c.ſponſaꝫ.š.ti.j.⁊.š.c.p̃cedẽti.⁊ ſi dicat̃ vꝫ qõ
iſta decretalis ſit ſupflua qꝛ hec duo mẽbra ⁊ huius vſi.
ſane ⁊ p̃cedẽtis ſũt deciſa in.c. p̃cedẽti.ſolu.hoſt.h dicit
tex.c.p̃cedẽtis loq qñ ſpõſalia erant ꝯcta ⁊ cohabitatio i
teruenit tex.noſter loquit̃ nulla cohabitatõe interuenięte
ſꝫ iſtud ẽ diuinare ꝑm Car.h vñ dicit ipſe nõ eſſe abſonũ
ꝙ eadẽ deciſio ſepi⁹ iteret̃ dũmõ factũ mutetur vł aliud
qdpiã interuenit hic facti mutatio ſilr adducit in.c.ij.š.
de li.obla.⁊ in.c.ſignificantibus.š.de appel.qui tex.ſunt
idem de verbo ad verbũ ⁊ tamen qꝛ ponunt̃ ſub diuerſis
titulis nõ dicuntur ſupfluere ⁊ facit tex.in.l.ij.i ver.ſi qui.
.C.de iure vete.enucle.ſed vnũ vꝫ quod opetur iſta decre
talis vltra p̃cedẽteꝫ.nã lꝫ in p̃cedẽti dictũ ſit quod ſpon
ſalia cum minoꝛe ſeptẽnio nõ valent cũ maioꝛe ſic ⁊ gene
rant publicã honeſtatẽ.dubitari põt nũquid iſta publica
honeſtas duret ſolutis ſponſalibus.⁊ rñdet papa qõ cuꝫ
ꝯcta ſint cum minoꝛe ſeptẽnio ⁊ ſic nulla nata ſit publica
hõeſtas quod nec etiã durabit quod nũquã fuit diſſolu
tis ſponſalibus ⁊ in hoc nulla erat dubitatio ſꝫ magiſtra
liter volens loqui poſuit hoc membrũ ſi ãt ꝯcta ſũt ſpon
ſalia cum maioꝛe ſeptẽnio cuꝫ nata ſit publice honeſtas.
ſed conditionaliter videãtur ꝯcta ſpõſalia ſi tu cõſenſeris
in me vt in maritum vel eꝯ p ea que vidimus in.c.ij.š.ti.
pmo videbatur quod deficiente conditõe ideſt qꝛ muli
er non conſentiret ſed diſſoluerentur ſponſalia mutuo cõ
ſenſu ꝙ eẽnt adeo reſoluta vt ceſſaret ois eoꝝ effectus ⁊
ſic ceſſarꝫ publica hõeſtaſ ⁊ ad h dubiũ vẽit tex.nr̃ rñdẽs
ꝙ ñ ceſſabit p hoc publica hõeſtas ⁊ ſic nõ erit ſupfluus
iſte tex.ſed ponit caſum neceſſariũ i.c.p̃cedẽti nõ deciſuꝫ.
¶ No.ibi fuerit abſolut⁹ ꝙ lꝫ ex ꝯſenſu in ſpõſalia naſca
tur publica hõeſtas.c.ad audiẽtiã.⁊ ibi vidimus.š.ti.j.c.
vnico.de ſpon.li.vj.tñ ꝯꝛio ꝯſenſu nõ tollit̃ ⁊ hoc ẽ quod
augebat dubitationẽ i tex.nr̃o.¶ No.ibi i eũ conſentire
qõ ꝯſenſu ꝯꝛio diſſoluunt̃ ſpõſalia ſicut ꝯuenięti ꝯiungũt
⁊ vidimus i.c.ij.š.ti.j.¶ Nota ibi ihoneſtũ tñ vñ naſcit̃
publica honeſtas qꝛ naſcit̃ ex hominũ opinione q ihone
ſtũ extimãt qõ ꝯſanguineus vel affinis habeat i vxorem
ſponſam alterius cõſanguinei vel affinis ⁊ vidimus in.d.
c.ad audiẽtiã ſupꝛa.ti.j.¶ Glo.i verbo abſolutus quate
nus glo.ſubaudit ad tex.noſtrũ maxīe bene loqt̃ p tex.in
c.p̃cedẽti.aliud notate ex gl.quod abſolutio p̃fert̃ ẽt ad
abſolutionẽ facti ⁊ ñ iuris ꝯcoꝛdat gl.i.c.audiuim⁹.xiij.
q.j.i.c.accedẽs.el.j.š.vt lit.nõ con.⁊ facit tex.i.c.querelã.
š.de ꝓcur.ꝑm vnũ ītellectum facit gl.in.l.j.in pꝛinci.ff.de
ferijs.¶ Glo.in verbo ꝓlem.notate quod eſt dare matri
moniũ nõ legiptimũ ⁊ tñ ꝓles erit legiptima de quo i.c.
fi.j.ti.j.¶ Glo.i verbo ipſo iure gl.bene loqt̃ dũ oppõit.
¶ In glo.in verbo ipſo iure.Opp.quod ſi puella fuit de
ſponſata poſt ſeptẽnium ſponſalia tenuerũt ⁊ tñ hic dicit̃
quod fuit abſolutus deſponſatione puelle cũ nõ voluerit
puella cõſentire.Aduerte glo.ſoluit ſꝫ obſcure qꝛ vꝫ ꝯtra
tex.ſed intelligite glo.ibi dũ dixit cũ maioꝛ ꝯhit ſponſalia
cũ minoꝛe ītelligite de maioꝛe ſeptẽnio adueniente etate
puberili ſi minoꝛ noluerit cõſentire ſubaudit Goffre.ſ.in
matri.ſi nõ habes illud verbũ i glo.ſed ego habeo i glo.
mea ab eccleſia debẽt abſolui.ſ.a pꝛioꝛib⁹ ſpõſalib⁹ vali
dis ⁊ p hoc habes mẽtem glo.⁊ littere nõ enim h fuiſſet
minoꝛ ſeptẽnio vt in.c.p̃cedenti ⁊ hic ⁊ ſic potuiſſet hẽre
minoꝛẽ quod tamen nõ põt vt hic ⁊ ſic fuit vera abſolutõ
nõ de facto ⁊ cũ gl.dicit ibi vt qdã ẽt fuit tancredus.Ab
bas aũt colligit qõ ſponſalia fuerũt ꝯcta p aliũ ⁊ licꝫ mu
lier nõ ꝯſenſit tñ īduxerũt publice honeſtatis iuſtitiã qõ
dicit eẽ falſũ p.c.vnũ.co.ti.li.vj.⁊ dixi in.c.tue.ti.p̃cedẽti
quare ſtet̃ hic ſolutioni glo.ſequit̃ tex.

c **Ontinebatur.** Si ipubeſ dſpõ
ſata ⁊ traducta
q̃ tñ erat ꝓxīa pubertati fcã poſtea pubes pe
tit licẽtiã cũ alio ꝯhẽdi nõ audit̃ ſi marit⁹ iuret
quod carnalit̃ eã cognouit ⁊ ex ſpõſalib⁹ cũ maioꝛe ꝯctiſ
naſcitur publica hõeſtas q̃ ipedit matri.ſicut cõſanguini
tas vł affinitas.h.d.¶ Diuiditur i duas ptes.i pꝛia que
ſtio.i ꝫa rñſio.ſecũda ibi cõſultationi.¶ Rurſus ꝫa ſub
diuiditur i tres pticulas.i pꝛia ponit vnũ dictũ.i ꝫa illud
limitat ibi ſi ãt fuerit.i tertia ponit aliud dictũ ibi ſi vero.
¶ No.ibi ad nubiles annos iũcto tex.i ver.ſi aũt.ꝙ ſpõ
ſalia ⁊ traductio ad domũ ẽt fcã de ꝓxīa pubertati nõ re
ſoluuntur i mr̃imoniũ niſi copula iteruenerit.Et ſic hẽtis
ꝙ lꝫ copula poſt ſpõſalia iducat p̃ſumptũ matri.c.is q.
š.ti.pꝛimo.⁊ p traductionẽ p̃ſumatur de facili copula.c.
iuuenis.⁊ ibi vidimus.š.ti.j.tñ traductio nõ iducit p̃ſum
ptũ matrimoniũ nec ẽt ſi fuit ꝯctũ matri.p verba de p̃ñti
ꝓut vꝫ innuere tex.ibi i vxoꝛẽ ex traductiõe nõ cõfirmatur
ma.itra pubertatẽ ⁊ iõ pubes effectus contradicere põt
vt h ſi ñ ẽ ſecuta copula.¶ No.ibi cautelã qñ ſpõſalia vł
mr̃imoniũ ſũt ꝯcta p ipuberes ẽt ꝓxīmos pubertati ⁊ mu
lier nõ vult ratificare qꝛ dꝫ ſtatim pubes effecta recedẽ a
marito vel ꝯdicẽ.⁊ faciũt q̃ vidim⁹ in.c.ꝯſultatiõi.⁊.c.ad
id.š.ti.j.faciũt q̃ habẽtur i.c.vnico.eo.ti.li.vj.¶ No.ibi
nullatenus conſenſiſſe iũcto tex.in verſiculo ſi ãt deſpõſa
ta ⁊ cognita qõ matrimoniũ cõtractũ inter ꝓxīmos pu
bertati non valꝫ i vim matrimonij niſi ſit ſecuta copula ve
re vel pꝛeſumptiue ſcilicet quia vir iuret copulã ſecutam.
¶ Et iõ hoc non interuenięte poteſt mulier recedẽ ⁊ diſ
ſoluere ſponſalia qꝛ licet verba ſonẽt in matrimoniũ etate
ꝓhibẽte fuerũt ſponſalia.c.vnico.de deſponſ.libꝛo ſexto.
¶ No.ibi habeatur expꝛeſſuꝫ quod licet eſt allegare ꝙ
habetur in decretis licet non allegetur cauſa vel queſtio
vel diſtinctio.⁊ ſic licitum ẽ allegare generaliter facit tex.
i.c.ve

in.c.veſtra.ẽ.de coha.cle.ꝛ mu. ¶ Nota ibi fides ẽ adhibenda quod quãdo dubitatur de copula ꝛ vir aſſerit copulã ꝛ iurat: mulier ãt negat ſtat̃ iuramẽto viri ſi alia pſũ ptio ñ ẽ vez ꝯ viꝝ qꝛ mulier eẽt ĩfans ꝛ ĩpotẽs. ſꝫ ſi eẽt potẽs viro credẽdũ ẽ de quo vidim⁹ ĩ gl. Nota ibi vl̃ circa qḋ dictio vel circa ṽificatur ĩ modico ḋ quo ĩ.c.ꝑterea.ẽ. de dila.in.l.ꝛ ſi poſt tres.ff.ſiqs cautionib⁹ ĩ.l.ab hoſtib⁹ §.ſꝫ qḋ ſimpl̃r.ff.ex q.cau.ma. ¶ Nota ibi deſponſata ꝙ verbum deſponſare ṽificatur ẽt in ſponſalib⁹ de pñti.lꝫ ꝓprie de ſponſalib⁹ de futuro vt in.c.ꝓxi.ꝑcedenti. ¶ Nota ibi deſponſata ꝛ cognita quod ẽt ꝓxia pubertati ñ pt ꝯhere matri.ꝛ ſi ꝯxerit vꝫ ĩ viꝫ ſponſaliũ niſi ſequat̃ copula ſi ãt ſequat̃ copula lꝫ de ea vere nõ ꝓbet̃ tñ ſatis ẽ ſi ꝓbetur iuramẽto viri ꝛ firmabitur mr̃imoniũ ꝛ ſic habetis quod licet copula nõ purificet ſpõſalia de futuro niſi vere ꝓbetur.c.is qui fidẽ.ẽ.ti.j.tamẽ ꝯfirmat ſpõſalia ḋ preſenti ex defectu etatis ĩualida ẽt ſi vere nõ ꝓbet̃ ſꝫ pſumptiue vt h. Voluit tñ Hoſt.in.d.c.is q fidẽ quod vbi copula ĩportat iuris miſteriũ dꝫ eẽ ſpontanea non autẽ coacta vi pciſa ſꝫ ſi coacta vi cãtiua vel conditionali.i. metu alicuius dãni iſto caſu vult quod exꝑeret̃ ſpõtanee copule mouet̃ qꝛ copula nõ põt eẽ coacta niſi ſit vis pciſa. Et adducit.d.An.pulcrũ exẽplũ.nã cũ quedã mulier diceret ſe violenter cognita corã iudice iudex accepit gladiũ euaginatũ ꝛ dedit gladiũ ĩ manibus mulieris ipẽ accepit vaginã ꝛ dixit mulieri impone gladiũ in vaginã quãta vi potes me inuito nõ impones ꝛ ita expientia docuit tamẽ dicit hic do.An.altius reſumendo.dũ querit̃.nũquid requiratur ꝙ mulier ſit cognita ad cõfirmationẽ matrimonij inter impuberes ꝯcti ꝛ an ſola cognitio ſufficiat in quacũqꝫ etate.aut mulier ẽ ꝓxima pubertati ꝛ nulla alia appent ſigna pubertatis ꝛ iſto caſu reqrit̃ copula al̃s non valebit matrimo.ſed ſufficit ꝙ ꝓbet̃ pſumptiue vt hic.aut appebant ſigna pubertatis qꝛ iã emiſerat lanuginem circa pudenda ꝛ iſto caſu dĩ pubes.c.puberes.ẽ.co.ideo valebit matrimo.aut nõ ẽ ꝓxia pubertati ꝛ pceſſit matri.imo pl⁹ ẽt ſponſalia de futuro ꝛ ſequit̃ copula ꝛ tũc vꝫ in vim matri.in quacunqꝫ etate ſit etiam infantili.lꝫ Inno. hic velit ꝯtrariũ dũmõ hẽat iudiciũ diſcernẽdi actũ copule ꝛ matri. ita Hoſt.in.c.iuuenis.ẽ.ti.j.ꝛ in.c.puberes ꝛ ibi.do. An. ꝛ Car.ẽ.co.ꝛ.d.An.ꝛ Panoꝛ.hic ſed qꝛ natura eſt ꝯtra hãc copulã que aſſerit̃ qꝛ nõ ẽ ṽiſimile ꝙ ñ ꝓxima pubertati copulã cõſumauerit iſto caſu reqrit̃ ṽa ꝓbatio copule nõ ſolũ ꝑ iuramñtũ vt h nec ẽt ꝑ ſolã defloratõeꝫ puelle qꝛ clauſtra ſint apta ꝛ vir cõſumauerit.ſꝫ ẽt ex h ꝙ ipa cõcepit ꝛ ſem̃ emiſerit ꝙ ſtabit̃ iudicio pitaꝝ matronaꝝ.c. cãm.ſ.õ ꝑb.ꝛ ita ſoluit.d.An.h. Immo nec.m̃ſufficit ad h vt dicatur copula matrimonial̃s ĩ minorib⁹ ĩ qb⁹ nã pſumit ꝯtrariũ ꝙ ipſa paſſa ſit niſi ꝛ ipa egerit ĩ copula.ꝛ faciũt q̃ vidim⁹ ĩ.d.c.iuuenis.ꝛ ita.h.d.An.videte dĩo Fe.ḋ ſe. cõſi.ccxxix.ꝙ ĩcipit magiſter notaueritis. ¶ Aut loqmur ĩ maioꝛe ꝛ tũc matri.nõ ĩdiget cõfirmatõe cũ valeat inter maioꝛes ẽt ſine copula.ſpõſalia ãt ꝑ qu ĩ copulaꝫ purificẽtur dcm̃ ẽ ĩ.d.c.is q fidẽ qa reqritur ꝙ ſit ṽa. ¶ No. ibi ĩ fi.iũctis q̃ pdixi qḋ ſicut ꝑ ſpõſalia de futuro naſcitur publica hõeſtas ĩpeditiua matrimonij.ita ẽt ꝑ ſpõſalia ḋ preſenti ꝯcta ĩ q̃ defectu etatis ñ potuerũt valẽ vt matrimo. ¶ Glo.ĩ ṽ.ſtãdũ an ſit ſtãdũ ſup copula dcõ mariti cum iuramẽto.dicite aut copula negatur qꝛ dĩ maritũ eẽ frigidũ ꝛ tũc de frigiditate cõſtare dꝫ ad hoc vt veniatur ad ſeꝑatõeꝫ ꝺꝫ formã.c.j.j.de frig.ꝛ male.ꝛ ita ĩtelligitur tex.ĩ c.ꝙ ĩterrogaſti.xxvij.q.j.c.reqſiſti.ꝛ.c.ſe.xxxiij.q.j.aut negatur copula ꝛ vir nihil dicit ꝛ tũc ſtatur dcõ mulieris ex quo ñ ĩpugnatur.aut mulier dicit ſe ñ cognitã vir aũt cognitã ꝛ mulier offert ſe ꝓbaturã ꝙ ñ ẽ cognita ꝑ aſpectũ coꝛpis ꝛ tũc nõ ſtatur dcõ viri.ſꝫ mulieris expectatur ꝓbatio.c.ꝓpoſuiſti alle.ĩ gl.aut mulier ñ offert ꝓbatõeꝫ ꝛ vir affirmat copulã ꝛ ſtatur iuramñto viri vt h ꝛ de h.j.ĩ.c. duo pueri.ꝛ ĩ.c.j.de clãde.deſpõſatõe.vbi dĩ qḋ nõ ſtatur dcõ viri deponẽtis de copula niſi cohabitauerit vl̃ inuet̃

alia pſumptõe.ꝛ h Panoꝛ.ꝛ Car. Dic̃ tñ Pe.ḋ anch. ĩ cõſi.ſuo.cciiij.quod incipit In chꝛiſti nomine amẽ. facit dubiũ qꝫ pſumptio copule q̃ reſultat ex cohabitatõe per ꝯtrias ꝓbatiões ꝛ pſumptiões poterit elidi puta qḋ mulier ꝓteſtata ẽ qḋ ñ pmiſit ſe cognoſci nec multũ ṽſata eſt cũ viro ꝛ aufugit ab eo loqtur tñ qñ vxoꝛ volebat religionẽ ingredi ꝛ marit⁹ nõ affirmabat copulã qꝛ volebat ẽt aliã accipe ꝛ pmittere vt ipſa ingrederetur mõaſteriũ tñ ſi alia ñ ꝓbẽtur lꝫ ſpõſus vadat ad domũ ſpõſe matrimoniũ ñ dicetur ꝑ copulã cõſumatũ.gl.ſingularis quã põderat Ang.in auten.de nup.in pꝛin.facit.l.mulierẽ cũ ibi notatis maxime ꝑ Bal.ff.de ritu nup. Sꝫ aliud ſingulariter hẽtis ſm panoꝛ.ex iſta glo. quod ſtãte ſtatuto quod de dãno dato ſtetur iuramñto dãnũ paſſi qḋ tñ ſi ille q dãnuꝫ intulit vult ꝓbare nõ eẽ tm̃ dãnũ quãtũ eſt iuratũ ꝛ petit a iudice vt ſubiciat rẽ oculis qꝛ cognoſcet non eſſe tm̃ dãnũ admittetur ꝓbatio iſta ꝯ iuramẽtũ non obſtãte ſtatuto.ita eſt h tex.iũcta glo.nã hic dicitur ſtari iuramento viri de copula ꝛ tñ vult hec glo.in vltis ṽbis hoc demum ita ꝓcedẽ niſi mulier velit ꝓbare ꝑ inſpectũ oculoꝝ ſe nõ cognitã qꝛ tũc ꝓbatio mulieris auditur. ꝛ ita tꝫ in ſimili Panoꝛ.in.c.ꝓpoſuiſti.allegato in glo.tꝫ. ¶ Gemi. in.c. ſtatutũ.§.qꝛ vero.in.vj.col.de reſcrip.li.vj.tenuit Azo in ſumma.C.ad.l.acq.Bal.ĩ.l.ꝯ negantem.C.ad.l.acq.ĩ.l.j. .C.ſi aduerſus libertatẽ ĩ.l.j.C. de reb⁹ creditis ꝛ iureiu. tenuit ĩ.c.j.ĩ ti.ſi de feudo iter vaſalũ ꝛ dñm lis oꝛiat̃ ĩ vſibus feudoꝝ ꝛ ĩ rubꝛica.C.de ꝓba. ¶ Glo.ĩ verbo firmauerit ĩ fine hẽtis ex gl.qḋ ĩ mr̃imonialib⁹ põt deferri iuramẽtũ ĩ ſupplemẽtũ ꝓbatiõis qñ ab vna pte eſt ſemiplene ꝓbatũ ſꝫ de hoc in.c.fi.ẽ.de iureiu.tñ ꝓ declaratõe ꝯtrij facti ĩ gl.quare glo.ex quo mulier nihil ꝓbabat defert̃ iuramẽtũ reo marito de copula dicite ſm pꝛimã opiõnẽ glo. ꝙ cũ iſta mulier fuiſſet minoꝛ veriſimilit̃ ñ pſumebat̃ copula ꝛ iõ cũ pſumptio eẽt ꝯ maritũ copulã affirmãtẽ defert̃ iuramẽtũ ei quaſi quoddã iuramẽtũ ꝓbatiõis vt purget pſumptionẽ ꝯtriã ꝛ faciũt q̃ habent̃ ſm vnũ ĩtellectuꝫ ĩ.c.fi.ẽ.de iureiu.ĩ.l.pſenti.§.ſicub.C.de his q ad eccle.cõfugierũt. Uel alit̃ ꝛ ſentit gl.ĩ ṽbis vltis ſpãle ẽ in matrimonialib⁹ vt ẽt actoꝛe nõ ꝓbãte ne aliqd fiat ĩ fraude matrimonij deferat̃ iuramẽtũ ipſi aſſerẽti ẽt reo nec credat̃ ſoli aſſertõi.ita ẽ tex.h.ꝛ ĩtelligit Panoꝛ.idẽ eẽ vbicunqꝫ tractat̃ de piculo aĩe vt ẽt actoꝛe nõ ꝓbãte nõ ſtet̃ ſimplici dcõ rei ſꝫ dẽat deferri iuramẽtũ ad maioꝛẽ ꝯfirmatiõꝫ ꝙ nota ꝓ limitatiõe coꝝ q̃ dicũtur quod actoꝛe nõ ꝓbante reus abſqꝫ alio dꝫ abſolui.c.j.ẽ.vt eccleſiaſtica bñficia c.actoꝛ.vj.q.v.tñ lꝫ ĩ cã mr̃imoniali fauoꝛ debet̃ in dubio ſicut in penali vt fiat interpetratio in fauoꝛẽ matrimonij ñ ꝓ reo.c.fi.de re iudi.vbi ab vtraqꝫ pte ĩminet ĩpedimẽtuꝫ iuris diuini ꝛ ꝓbationes ſunt vtriqꝫ pares certe hoc caſu nõ fauemus matrimonio ĩ pꝛiudiciũ iuris diuini ſꝫ tũc hꝫ locũ regula qḋ in dubio fauem⁹ reo.ita Panoꝛ.ĩ.c.lꝫ. ex quadã ĩ tertia col.de teſtib⁹ ꝛ iõ forte cũ hoc caſu ceſſaret rõ fauoꝛis mr̃i.ſi allegaret̃ ĩpedimẽtũ iuris diuini tũc nõ ſtaret̃ iuramẽto viri de copula nec deferet̃ iuramẽtũ hoc de quo h ſꝫ ſimpl̃r ꝓcedẽt regl̃a actoꝛe nõ ꝓbãte reus dꝫ abſolui ꝑ rõnẽ Pan.ĩ.d.c.lꝫ ex quadã ꝛ iſtõ ẽ vt vtar verbis barbacie pꝛis canonũ ẽt legũ q̃ ſunt Ouidij. Inuẽtũ medicina meũ.glo.ĩ ṽbo etati ꝓxia ĩ fi.no.glo.ꝙ matrimonialib⁹ ꝓxia pubertati dĩ vl̃ ꝓxim⁹ q ꝑ ſex mẽſes ẽ ꝓpe pubertatẽ puta ĩ maſculo in.xiij. anno cũ dimidio ĩ femina ĩ.xj.anno cũ dimidio. Hoſt.h ĩtellexit ꝓximã pubertati q̃ ſolũ diſtat ꝑ triduũ a pubertate ꝑ tex.ĩ.c.ad noſtrã ẽ.de regl̃a.q loqtur ĩ alia mã. Glo.iuris ciuil̃ in.§.in ſumma iſti.de oblig.que ex delicto dicit ꝓximã vel ꝓximuꝫ pubertati eẽ q exceſſit dimidiũ tẽpoꝛis pueril̃ etatis puta feia a.vij.annis vſqꝫ ad.xij.dĩ puella poſtea dĩ pubes illa que exceſſit didiũ pueril̃ etatis.ĩ.ix.ãnos cũ dimidio dicetur ꝓxima pubertati ita in maſculo puer dĩ a.vij.ãno vſqꝫ ad.xiiij.vbi exceſſit dimidiũ puericie.ĩ.x.annos cum dimidio dĩ ꝓxim⁹ pubertati.panoꝛ.hic ꝯcludit ꝛ bene quod

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

in matrimonialibus erit arbitrarium iudici qui ſit proxi
mus pubertati qui arbitrabit̃ ex qualitate pueri ⁊ malitia
⁊ lanugine pululante.

[D]e illis qui.i. Iſta decretal' hꝫ tres intellectus.
Prim⁹ ẽ cõis ꝙ h̃ tria ponant̃ dicta.primũ ⁊
ſic loco ſũmarij ꝙ ſpõſalia ꝯtcta iter ambos i/
puberes nõ pñt diſſolui ex eoꝝ ꝯditõe itra pubertatẽ fa
ctã.ſcõꝫ ẽ dcm̃ ꝙ icipit ſi ṽo ꝙ ſi ẽt alt̃ ipubeꝝ pueñiat ad
pubertatẽ poſt ſpõſalia nõ põt ꝯdicẽ ſꝫ tenet̃ alterius pu
bertatẽ expectare.tertiũ ẽ dcm̃ ꝙ ſi ſpõſalia ſint ꝯtcta iter
vnũ puberẽ ⁊ puellã ipuberẽ vl' eꝯ̃ ꝙ pubes nõ p̃t ꝯdicẽ
ſꝫ dꝫ expectare ipuberẽ ſi ipa ꝯdicẽte.i.ipubẽ fcã pubere
diſſoluent̃ ſpõſalia al's nõ.Secũdus ẽ itellect⁹ ꝙ primo
ponat̃ dictũ qñ ſpõſalia ſunt ꝯtcta iter duos ipuberes ꝙ
ambobus itra pubertatẽ exiſtẽtibus nõ pñt ꝯdicẽ.ſcõꝫ ẽ
dictũ ibi ſi vero qꝺ ſpõſalib⁹ ꝯtctis ꝑ vnũ puberẽ ⁊ aliũ im
puberẽ p̃t q erat ipubes pubes effecta ꝯdicere.tertiũ ibi
mulier qꝺ pubes ipe nbligat̃ nec p̃t ꝯdicere ẽt ipubẽ fcã
maiorẽ.ſꝫ ꝯdictio ſpectat ad ipuberẽ fcãꝫ maiorẽ.¶ Ter
tius ẽ itellectus qꝺ per primum dictum non mutet̃ ſcõm
ibi ſi vero ponat qd de ſpõſalib⁹ ꝯtctis ꝑ verba de futuro
vno exiſtẽte pubere alio ipubere ⁊ velit qꝺ ſola ipubes fa
cta pubes poſſit ꝯdicere.tertiũ ibi mulier ponat quid qñ
ꝯbit̃ matri.ꝑ verba de p̃ſenti cũ vna pubere ⁊ alia ipube
re vel eꝯ̃ ⁊ velit ꝙ q erat pubes tp̃e ꝯtcti matri.nõ poſſit
ꝯdicere.ſed ſolũ ꝑmittat̃ ꝯdictio ipuberi facto puberi ⁊
ꝓ iſto itellectu.ꝙ verſ.ſi vero loquat̃ i ſponſalibus de fu
turo pꝫ ꝑ illa verba ſpõſalia ꝯhunt̃ que ꝓprie ſũt de futu
ro vt dcm̃ ẽ i rubri.ſ̃.ti.j.⁊ ꝙ verſicul⁹ mulier loquat̃ i ma
tri.vel ſpõſalib⁹ ꝑ verba de p̃ſenti pꝫ ꝑ illa ṽba nupſit bis
replicata i illo verſi.⁊ iõ ex varietate verboꝝ in verſiculis
iſtis apposita vꝫ papa importare velle iuris miniſterium.
¶ Nota p̃io ibi nõ ſunt audiẽdi ꝙ ꝯtctis ſpõſalib⁹ inter
duos ipuberes nõ pñt ſpõſalia ꝑ ꝯdictõeꝫ eoꝝ ſeparí nec
ꝑ ꝯdictõeꝫ multominus alterius ex eis niſi vterqꝫ puene
rit ad pubertatẽ.Et ſic vterqꝫ hẽat ꝑfectũ ꝯſenſuꝫ ad ma
tri.¶ No.ibi in ver.ſi ṽo ſꝫm p̃imũ intellectũ qꝺ qñ ſpon
ſalia ſũt ꝯtcta inter duos impubẽs vn⁹ poſtea effectus pu
bes nõ p̃t ꝯdicẽ niſi qñ alter q remãſit ipubes fuerit effe
ct⁹ pubes tũc.n.⁊ iſte ſcõo loco effect⁹ pubes ⁊ ille q p̃io
loco effect⁹ ẽ pubes ſiue alter ex eis poterũt ꝯdicer̃.⁊ ita
vult glo.⁊.j.dicã ⁊ ſi dicatis q̃ ẽ rõ dĩc quare in ṽſi.ſe.mu
lier ſi tp̃e ꝯtctoꝝ ſpõſaliũ femina erat pubes maſcul⁹ ipu
bes ampli⁹ ⁊ ſic nũqꝫ poterit ꝯdicere ipa mulier.ſꝫ ſolus
ipubes factus pubes i hoc aũt ver. ſi vero ſꝫm hũc itelle
ctũ p̃io loco fact⁹ pubes ꝯtctis tñ ſpõſalibus cũ eſſet im
pubes põt ꝯdicẽ.ſꝫ ſoluꝫ hꝫ expectare pubertatẽ alterius
⁊ tunc ꝯdicat ⁊ illo vel illa nõ ꝯdicẽte.ſoluunt hic doc.ꝙ
i ver.mulier illa femina q̃ erat pubes cũ eſſet in etate habi
li potuit obligari.⁊ ideo obligata ẽ ⁊ ſic non p̃t ꝯdicere.
vnde tex.ibi põderat ꝙ cũ in eum ſemel ꝯſenſerit ampli⁹
nõ poſſit diſſentire.nos loqmur in hoc ver.ſi vero quãdo
tunc tẽpore ꝯtctus ſponſaliuꝫ vterqꝫ erat ipubes quo cãu
nihil fuit obligatus efficaciter quia nõ habebat etatẽ per
fectam ⁊ ideo nonmirũ ſi poſtea factus pubes poteſt cõ
tradicere.ſꝫ quia alia pars eſt impubes ⁊ diſſentire nõ po
teſt vel conſentire efficaciter ſe obligando .ideo expectat̃
eius pubertas.⁊ iõ dicit Hoſtiẽſis hic ⁊ ſequũt̃ cõiter do
ctores quod cauti ſint impuberes qui ꝯtraxerũt ſpõſalia
quod ſi volunt poſt pubertatẽ ꝯdicere demõſtrent de cõ
trario conſenſu ꝓteſtãdo vel ſimili mõ itra tp̃a puberta
tis .nam ſi poſtea vnus eum eis fiat pubes ⁊ non aliter re
clamet corã iudice qꝛ nõ p̃t cum alia ſit impubes adhuc
iſto caſu nõ videbatur ratificaſſe ſponſalia ⁊ ꝑ ſupuenien
tiam perfecte etatis efficaciter obligat⁹ qꝛ illa ꝯdictio de
monſtrat quod nõ habuit animuꝫ ꝯſentiẽdi.⁊ iõ dicit op
timum vt ſepe fiãt huiuſmodi ꝓteſtatões.¶ Nota ex eo
dẽ tex.ibi ſi vero ſꝫm aliuꝫ intellectuꝫ qꝺ ꝯtctis ſponſalib⁹
inter vnum puberẽ ⁊ aliã ipuberẽ impubes cum peruenit
ad pubertatẽ p̃t ꝯdicẽ ⁊ hoc vult iſte ver.pubes aũt q cõ
ſenſit nõ põt vllomõ ꝯdicere ⁊ hoc vult ver.mulier.vl' ſꝫ
intellectuꝫ tertiuꝫ q fuit Car.No.ex eodẽ ver.ſi vero qꝺ
ꝯtctis ſpõſalib⁹ inter vnuꝫ puberẽ ⁊ aliã ipuberẽ pubes ñ
p̃t ꝯdicere ipubes ãt ñ p̃t ꝯdicẽ añqꝫ puẽit ad pubertatẽ
vbi ãt ad pubertatẽ puenit p̃t ꝯdicere h̃ vult vſqꝫ ad ver.
mulier.no.ibi i ver.mulier ſꝫm p̃muꝫ itellectuꝫ ꝙ ꝯtctiſ ſpõ
ſalib⁹ inter puberẽ ⁊ impuberẽ pubes nullo tp̃e p̃t ꝯdicẽ
vel ſꝫ tertiuꝫ intellectuꝫ ꝯtctis ſpõſalib⁹ ꝑ ṽba de p̃ñti ⁊
ſic q̃ ſonabãt in matri.ñ p̃t ſi vn⁹ erat pubes alter ipubes
tp̃e ꝯtctus ille q erat pubes vllo tp̃e ꝯdicẽ. No.ibi cũ ſe
mel ꝯſenſerit qꝺ ſpõſalia iniciũt viculũ irreuocabile ſolo
ꝯſẽſu nec curat̃ an iuramẽtũ iteruenerit an ṽo ñ quoad h̃.
Ita Hoſti.h̃ ⁊ ſequũt̃ alij ⁊ faciũt q̃ dixi i.c.ex p̃te.⁊ i.c.
ex litteris.el.j.ſ̃.ti.j.¶ Glo.j.in verbo de illis ⁊ ita hec di
uiſio ꝓcedit retẽto p̃io itellectu quẽ itendit tenẽ glo.in
verbo ſpõſalia.¶ In glo.i verbo nullatenus i ſi. gl. bene
loquit̃ ⁊ ideo dicunt doc.quod ſola cã quod ſpõſalia ſũt
ꝯtcta iter ipuberes erit ſufficiẽs vt poſtea tẽpore puberta
tis diſſoluant̃ qui conſenſerũt in fragili etate de quo.j. in
theorica.¶ In gl.in verbo cũ ſpõſalia in ſi.expoſitio quã
dat glo.ad tex.violat litterã qꝛ imo littera videtur ſonare
qꝺ tp̃e ꝯtctorũ ſponſaliũ vnus eſſet pubes.nec ipugnatio
quã facit glo.in ſi.dũ dicit ꝙ ſi itelligerem⁹ ver.ſi vero in
ſpõſalib⁹ ꝯtctis ꝑ vnũ puberẽ ⁊ aliã puberẽ ꝓcedit dum
vult qꝺ nihil differet a.ṽ.mulier ſequẽti nã differt qꝛ ver.
iſte loqt̃ qñ ipubes vult ꝯdicẽ an poſſit .ṽ.mulier loqt̃ ꝯ̃
rio qñ pubes vult ꝯdicẽ.Ita.d.An.h̃ ⁊ alij.Uel ſꝫ Car.
⁊ ẽ terti⁹ itellectus differt qꝛ ṽſ.ſi vero loqt̃ i ſpõſalib⁹ de
futuro ꝯceptis.ver.mulier loqt̃ i ſpõſalib⁹ ꝯceptis de pre
ſenti.ſꝫ quatenus glo.vult qꝺ ꝯtctis ſpõſalib⁹ iter duos i/
puberes ſi vn⁹ pueniat ad pubertatẽ añ aliũ nõ pñt ꝯdi
cere niſi alio effectu pubere illo aũt pubere effecto ⁊ ſic
vtroqꝫ ad pubertatẽ ꝑducto p̃t glꝫ ex eis ꝯdicẽ ẽt altero
iuito.gl.tꝫ.d.An.¶ Sꝫ Hoſti.Jo.an.Panor.⁊ Cardi.
tenẽt ꝯ̃riũ dicẽtes ꝙ vno tm̃ ad pubertatẽ pueniẽte pote
rit ſtati ꝯdicẽ lꝫ ali⁹ ſit ipubes nã veꝝ eſt dicere iſtã ꝯſen
ſiſſe tẽpore quo erat ipubes ⁊ ſic fragilis etatis ⁊ nũc ꝯ/
dicere tp̃e aduenientis ꝑfecti ſenſus ḡ ceſſat rõ quare ꝯdi
ctio ei⁹ ipedit̃.nõ.n.dꝫ ipediri ꝯdictio ꝑꝑ fragilitatẽ con
ſenſus vt in primo r̃nſo qꝛ eſt iam effect⁹ pubes non ẽt qꝛ
ſemel ꝯſenſit vt in ver.mulier qꝛ ꝯſenſit tp̃e fragilis etatis
ḡ ceſſante vtraqꝫ rõne ꝓhibitionis ceſſabit ꝓhibitio.c.ge
neraliter.xvj.q.j.que eſt.l.generaliter.C.de epi.⁊ cle.Pre
terea fruſtra expectat̃ cui⁹ aduent⁹ nihil opat̃.l.gallus.§.
ſi ei⁹.ff.de libr.⁊ poſtu.c.cũ.cõtin.ſ̃.de offici.deleg. Sed
ita ẽ qꝺ ẽt ſi alter ex iſtis fuiſſet effect⁹ pubes ⁊ alter remã
ſiſſet ipubes qꝺ aduẽtus pubertatis vel expectatio iſtius
ipuberis nihil oparẽt ergo nõ debebit expectari qꝺ nihil
oparet̃.deducit̃.nã ſi iſte ſcõs ipubes efficẽt̃ pubes poſt
aliũ effectũ puberẽ p̃mo ille q p̃mo ẽ effectus pubes iui
tus debẽtib⁹ huius puberis ſcꝺo loco effecti poſſet ꝯdicẽ
ſpõſalibus ⁊ ſic dẽ ꝯſenſu huius ſecũdi nihil curat̃ ergo.ñ
erit expectãdũ qꝺ poſſit ꝯſentire ⁊ ſic ſit pubes .⁊ iõ glo.
hoc forte ſentiẽs i ṽbo minoris etatis mutauit ꝓpoſitũ ⁊
tꝫ iſtã opi.qꝺ vno tm̃ effecto pubere poſſit ꝯdicere lꝫ ali⁹
remãſerit impubes nec hui⁹ pubertas ſit expectãda.glo.
in verbo iudicio in ſi.quoad primum ꝯ̃riũ glo.bene loq/
tur ſimiliter ⁊ quoad ſcõꝫ ṽ.c.ex litteris.⁊ ex ſolutõe ſecũ
di ꝯ̃rij habetis ꝙ lꝫ matri.ſit nullũ ⁊ tñ hẽat coloratũ no/
mẽ matri.vel ẽt in ſponſalibus ſint nulla ſꝫ hẽant colora/
tũ nomen quod propria auctoritate licitum eſt illa diſſol
uere quod videtur contra ea que habentur in capitu. por
ro.⁊ in capitulo ſignificaſti.infra de diuor.in capitulo cõ
ſtitutus.ſupra de filijs p̃ſbyt.vbi etiaꝫ ex notorio defectu
tituli qs nõ ẽ p̃uãdus iure ſue de fcõ nec quaſi poſſeſſiõe
maritali do.An.in capitulo p̃cedẽti ad finẽ ſoluit ꝯ̃rium
quod illud ꝓcedit ſecuta copula nos loqmur nulla copu
la ſecuta ⁊ ẽ rõ.¶ Nã nõ ſecuta copula nõ dat̃ ſponſo ẽt
per verba de preſenti aliquod poſſeſſorium recuperande
ad ſpõ

ad ſponſaꝫ recuperandā.c.ex pte.ē.de reſtitu. ſpoli.ꝛ ibi
notaꝛ.ꝯria ꝓcedunt ꝑ ꝓ priuilegiū poſſeſſorij recupande.
De quo tñ an defect⁹ notorius tituli īpediat poſſeſſoriuꝫ
recupande dicite vt in locis in ꝯriū allegatis.j.c.in litteris
ē.de reſti.ſpolia. Quo aūt ad tertiū ꝯriū de.c.ꝓterea ꝛ.c.
reqſiuit ꝙ vꝫ aduerſari.c.ex lr̄is ꝛ.c.ſicut dū gl.vult facē
driaꝫ an ſponſalia ſint iurata vel ne gl.male loquiꝛ qꝛ quo
ad vinculū ſponſaliū iuramētū nihil addit qꝛ iter iuramē
tuꝫ ꝛ ſimplicē loquelā deus nō facit driam.c. iuramenti.
xxij.q.v.ꝛ iō idē erit in ſpōſalibus n̄ iuratis ꝙ in iuratis ꝛ
eſt hic tex.in v̄.mulier ꝛ ibi dixi ꝛ volūt cōiter ſcriben. Tñ
pro clariori itelligētia qñ ſit licitū recedē a ſpōſalibus.di
cite aut loqmur in ſpōſalibus ꝯctis ꝑ v̄ba de p̄ñti ꝛ vali
dis ꝛ tūc ab his regulariter n̄ recediꝛ niſi ꝑ ingreſſuꝫ reli
gionis vel diſpēſatōe pape.c.ex publico.ē. de ꝯuerſi.con
iug.aut loqmur in ſpōſalib⁹ de futuro ſiue quo ad modū
ineūdi qꝛ ꝯcta ſunt ꝑ v̄ba de futuro ſiue quoad effectū qꝛ
ꝯcta ſunt ꝑ v̄ba de p̄ñti ſꝫ ex defectu etatis nō poſſunt va
lere niſi de futuro vt in.c.vnico de ſpōſa.li.vj.ꝛ eo.ti.li.vj.
ꝛ tūc aut ſpōſalia ſunt ꝯcta iter ipuberes.ꝛ iſto caſu ipis
effectis puberibus vel altero eoꝝ p̄t q eſt pubes ꝯdicere
ꝛ iuſta ē cā ſola hec qꝺ ꝯſenſit cuꝫ eēt minor pubē vt hoc
tex.in v̄.ſi v̄o ꝛ dixi in gl.prece.voluit tñ.d.Anto.reſtrigē
tex.noſtrū in hoc vt n̄ ꝓcedat in minoribus doli capacib⁹
qꝛ ſicut ex quo ſunt capaces doli obligāꝛ ex iuramento ꝛ
poſſunt firmare ſpōſalia iurādo vt hac gl.ita ſimpliciter
ꝓmittēdo. Sꝫ iſtud ē ꝯ ea que hn̄tur in autētica ſacramē
ta pubeꝝ.C.ſi aduerſus vēdi.in.c.cū ꝯtingat.ē.de iur.iu
ran.notaꝛ in.c.ij.de pactis li.vj.nā lꝫ iuramētū n̄ faciat ꝙ
qs magis teneaꝛ ad ꝓmiſſionē vel ſponſalia q̄ꝫ nuda pro
miſſio tñ opatur quo ad obnixā quandā obligationeꝫ ꝛ
renūciationē priuilegioꝝ ꝛ ſi n̄ valet qꝺ ago vt ago vale
at vt p̄t vt vidimus in.c.ex litteris.el.ij.ē.ti.j.ꝛ facit glo.ꝛ
ibi notaꝛ in.l.ij.C.de reſcin.vēditōe notaꝛ.in.l.ſi qs cū ali
ter.ff.de v̄b.obli.ꝛ iō cū priuilegio mioris etatis poſſit mi
nor ꝯuenire ſponſalib⁹ iurādo videbiꝛ ceſſare hoc priuile
giū ꝛ faciūt q̄ vidim⁹ in ſili in.c.puberes.ē.eo.vbi ad obli
gandū quē ad matri.n̄ ſufficit qꝺ ſit doli capax niſi cōcur
rāt aliqua ſigna pubertatis:ꝫ ēt ita ad obligādū ad ſpōſa
lia.l.oratio.ff.de ſpon. Et ſi dicatis iſtud eſt ꝯ ea q̄ habēꝛ
in.c.vnico eo.ti.li.vj.ꝛ q̄ vidimus in.c.litteras.ꝛ.c.acceſſit
ē eo.vbi minor pubere dūmō ſit maior ſeptē āniſ.obligaꝛ
ex ſponſalibus. Solꝰ iſte tex.limitat illa iura qꝛ veꝝ ē qꝺ
obligaꝛ ſed reuocabilr̄ qꝛ ſi ꝑuenerit ad pubertatē pote
rit ꝯdicere ꝛ tacito cōſenſu vꝫ approbare niſi ꝯdicat.aut
ſunt ſpōſalia ꝯcta inter vnū puberē ꝛ aliū ipuberē ꝛ tunc
n̄ p̄t ꝯdicē qꝛ in matura etate ꝯſenſit vt hoc ver.mulier im
pubes aūt cuꝫ pubes effectus fuerit p̄t ꝯdicere ꝛ n̄ añ vt
i ver.ſi v̄o pubes tñ ex cā poterit ꝯdicere vt dicā i ſequē
ti mēbro. Aut ſponſalia ſūt ꝯcta iter duos puberes ꝛ iſto
caſu ꝑ maius vinculū diſſoluūꝛ vt hac gl.in p̄ꝰo puta ma
trimoniū vel votū ſolēne alias regulariter n̄ diſſoluūꝛ vt
vidimus in.c.ex litteris el.ij.in.c.ꝓterea.el.j.in.c. reqſiuit.
ē.ti.i.ꝛ ꝓcedūt p̄dicta in ſponſalibus validis. ſi aūt n̄ ſūt
valida ꝛ tūc p̄t ab eis recedi de facto.c.ex litteris.j.eo.al
legato.in gl.ꝛ.ē.dixi ꝛ ideo a ſponſalibus initis iter īfan
tes p̄t recedi.c.litteras.ꝛ.c.acceſſit.ē.eo.niſi ex cohabita
tione ſint ꝯfirmata.c.iuuenis.ē.ti.j. ¶ Itē ꝓcedunt predi
cta in ſponſalibus per ipſos principales ꝯctis. ¶ In ꝯtra
ctis aūt ꝑ alios noīe principaliū puta ꝑ parētes vel extra
neos dicite vt in.c.tue.ē.ti.j.ꝛ in.c.j.ē.eo.ti. ¶ Gl.in v̄bo
nupſit habetis ex gl.intellectuꝫ ad tex.qualiter iſte v̄ſicu
lus mulier itelligitur in ſponſalibus de futuro n̄ in matri
monio ꝛ iō iꝓpriat v̄buꝫ nupſit ꝛ ꝯxit ꝛ iſpecto effectu
glo.bñ loquitur ꝛ ēt ꝓcedit ſm̄ primuꝫ ꝛ ſcꝺꝫ itellectuꝫ.ſꝫ
retēto tertio intellectu tex.p̄t ſaluari ab iſta iꝓpriatiōe
vt ſit ſenſus ꝙ mulier nupſit.i.attēta forma v̄boꝝ ꝯceptō
nis q̄ ſonabat in mr̄i.de p̄ñti ſed qꝛ alter erat impubes re
ſolui in ſpōſalia de futuro.c.vnico.§.idemqꝫ eo.ti.lib.vi.
¶ Glo.in v̄bo ꝯſenſerit in gl.ibi.l.vt gradati.§.reproba
ri.ſolꝰ ſpeciale eſt ibi fauore ſanitatis vt medic⁹ ſemel ap
probatus poſſit reprobari ſi appareat eū n̄ eē ſufficienteꝫ
ꝛ idē eēt in doctoribus iuris do.Anto.ꝛ ēt Bar. dicūt ꝙ
bonuꝫ eſſet facere in.l.ſꝫ reprobari in p̄n.ff. de excu.tuto.
de hoc tñ brocardo habeꝛ in regula.qꝺ ſemel de reg. iur.
li.vj. ¶ In glo. ibi.c.ſi qua de rebus gl.bene loqtur ꝙ re
gulariter ꝯctus n̄ dꝫ claudicare ſꝫ ſpeciale eſt fauore mio
ris vel eccleſie vt ipſi n̄ obligentur niſi quaten⁹ ſit eis vti
le ꝛ tñ maiores ſecuꝫ ꝯhētes obligētur. ¶ In gl.i ſi.nota
te aureā ꝯcluſionē ꝙ ſi maior ꝯhat ſponſalia ſiue ꝑ v̄ba ꝺ
p̄ñti ſiue de futuro cuꝫ minore ꝙ n̄ eſt ꝓprie matri.hoc ca
ſu ex quo n̄ adeſt ſimultane⁹ ꝯſenſus in matrimoniū qꝛ mi
nor pubē n̄ hꝫ ꝯſenſuꝫ in matri.c.ꝓxime p̄ce.c.tue. ē.tit.j.
tñ hoc caſu maior obligaꝛ ad ſponſalia minor n̄ ꝛ iō ſicut
obligatus ad ſpōſalia ſi ducat vel accipiat aliā ꝑ verba de
p̄ñti valet hoc matri.cū ſcꝺa ꝛ diſſoluūꝛ p̄ꝰa ſpōſalia.ita
in ꝓpoſito iſte pubes p̄t vxorē accipere ꝛ obligaꝛ ſecūde
ac diſſoluenꝛ p̄ꝰa ſponſalia ꝛ eſt deciſio rote in terminis
i deci.ccccxliiij.que icipit fuit dubitatū ſi ipubes ꝛ ſequū
tur cōiꝛ doc.hic. ¶ Ab extra q̄rit hic hoſti. ſi pupes vult
ꝯdicere corā quo iudice dꝫ facere ꝯdictionē.ꝛ dicit ac ſe
quuntur alij ꝙ coram iudice eccleſiaſtico ſuo dioceſano
ipſaꝝ partiū allegat.c.ij.ē.de regula.c.j.j.de frigi.ꝛ mal.ꝛ
ita intelligiꝛ tex.noſter hic v̄.ſi v̄o ibi iudicio eccl̄e.ꝛ caſu
quo nō poſſit habere copiā iudicis dꝫ reclamatio fieri co
rā honeſtis ꝑſonis ſicut a ſimili videmus in.c.paſtoralis
§.ꝓterea.ē.de offi.ordi. Sed qꝺ ſtat qd ſi ſponſus ꝛ ſpō
ſa ſunt diuerſi fori ꝛ ſponſus vult ꝯdicere corā quo iudi
ce ꝯdicet an corā ſuo an v̄o corā iudice ſpōſe. ꝛ videꝛ ꝙ
corā iudice ſuo.nā vbicūqꝫ qs eſſet origiarius reus ꝛ ipe
ꝓuocat principaliter ad finē vt declareꝛ eū nō teneri vel
intātū nō teneri tūc lꝫ ꝓuocet tñ nō amittit priuilegiū fori
ſui ꝛ iō corā ſuo iudice dꝫ ꝓuocationē ꝓponere ita Bart.
in.l.ſi ſocietatē.§.arbitroꝝ in articulo corā quo iudice de
bet peti reductio.ff.ꝓ ſocio.d.Anto.in.c.ſi clericus laycū
ꝛ Panor.in.c.ſi qs ꝯ clericū.ē.de foro cōpet.faciūt not.
in.c.exhibita.ē.de iudi.in.l.ij.C.vbi ꝛ apud quos. Querit
ēt hic gaſpar calda.de qōne i qua dicit ſe ꝯſuluiſſe.ſtat ſta
tutū in ciuitate ꝙ ſpōſus lucreꝛ fructus dotis a ſponſa da
te vel ꝓmiſſe ꝯxit pubeſ cū ſponſa impubere dote accepta
ipubes ante pubertatē ꝯdicit de facto cū de iure talis ꝯdi
ctio nō opereꝛ diſſolutionē vt hic.nūqd ſponſus habebit
fructus dotis hoc medio tpe.ſ.a die ꝯdictiōis vſqꝫ ad pu
bertatē.ꝛ rn̄det qꝺ ſic.nā veꝝ eſt dicere iſtā ipuberē fuiſſe
ſponſam.c.litteras.ꝛ.c.acceſſit.ē.eo.ꝛ hūc fuiſſe ſponſuꝫ
ꝛ lꝫ adueniente pubertate vinculū ſit reuocabile vt hic tñ
intra pubertatē nō p̄t reuocari ergo durabūt ſponſalia ꝛ
eoꝝ effectus ergo remanebit nomē ſponſi ꝛ ſic erimus in
caſu ſtatuti.l.nos accuſare v̄ſiculo hoc beneficio.ff.de ac
cuſ.l.j.ver.his q nauem.ff.de exer. Querit. quoqꝫ hic zo
chus vltimo qꝛ ipuberes hic nō audiūꝛ reclamātes a ſpō
ſalibus ante pubertatē.pōe dicit ſtatutū ꝙ reꝝ ꝓ dote aſſi
gnandaꝝ ſponſus habeat fructus quo impuberes vel vir
pubes cū ipubere ꝯxit vnus reclamauit ante pubertateꝫ
fugit ꝛ repetit dotē Dicit Gaſpar.de cal.hoc de facto vi
diſſe ꝛ ꝯſultus fuit ꝙ ſpōſo aſſignareꝛ fruct⁹ reꝝ aſſigna
taꝝ ꝓ dote ꝛ facit ſuos ꝛ nō tenetur reſtituere ꝛ facit hec
littera in qualibet ſui pte ꝛ maxime in p̄ꝰa cum dicit recla
mātes nullatenus audiūtur ante pubertatē.fa.§.ſi v̄o i eo
qꝺ dicit ꝙ nō ꝯceditur iudiciū eccleſie ſuꝑ ſeparatiōe niſi
poſtq̄ꝫ ſuꝑuenerit pubertatē ante effectualiter nō ꝓderit
ꝛ ſic nō rumpuntur ſpōſalia ante pubertateꝫ ꝛ ad p̄dicta
videte notata ꝑ legiſtas in.l.ſi ante.ff. ſoluto mr̄imonio.

a **Nobis.** Impuberes ſponſalia in for
ma matri.ꝯhētes ante puber
tatem ſeperari non debēt hoc dicit. Diuiditur
in duas partes.in prima conſultatio .in ſecun
da reſponſio ſecunda ibi ad quod. ¶ Nota ibi infra nubi
les annos quod verbum infra ponitur pro citra quaſi di
cat citra etatem nubilem.concordat tex.in capitu.quoniā

frequēter.§. in alijs .ſ.vt lite nͦ ꝯte.in.c.j.⁊.c.quā ſit ỏ ele.
li.vj.¶ No.ibi vel eoꝝ alteri ꝙ ꝯctis ſponſalibꝰ ꝑ ỏba de
pñti ꝑ duos ĩpuberes vel ēt ꝑ alteꝝ ĩpuberē nͦ eſt licitū
recedē añ pubertatē.Et no.tex.ibi pueniāt q: vi: hic eē ca
ſus ꝯ cõem opinionē quā poſui.ſ.in.c. ꝓxie ꝑcedēti i gl.
in ỏbo ſpõſalia ꝯhunt dum ibi tenui qḋ ꝯctus ſpõſalibus
ĩter duos ĩpubēs vno pubere effecto põt ſtatī ille ꝯdicē
nõ expectata pubertate alterius nā hic tex.vult expſſe qḋ
dꝫ expectare pubertatē alterius vt pꝫ ex tex.in ꝯſultatiõe
duꝫ vtit ỏbo pueniāt ⁊ ēt in rñſione dū vtit ỏbo expecta-
re tenēt ſi.n.ſufficeret pubertas vniꝰ nͦ dicēt pueniāt ſed ꝑ
ueniat nec diceret tenēt ſꝫ tenet.niſi rñdendo dicatis qḋ
papa loqtur in nūero plurari q: ꝯſultatio fuerat ꝓpoſita
de pluribus vt pꝫ ex tex.ibi his q ĩtra nubiles ānos matri
monij neceſſitate ꝯiungunt q tñ rñſio nͦ eſt tuta pp verba
ſequētia vel eoꝝ alteri q deſcendunt ad numeꝝ ſingularē
¶ Not.ibi ꝯiugialē ꝯſenſū rõnis.rõnē quare ĩpuberes
nõ poſſunt ꝯhere mrĩmo.qḋ eſt q: nͦ hñt cõiugalē ꝯſenſū
i.actū ad tā ꝑfectū vinculū,put eſt ꝯiugiū.facit tex.in.c.
tue.ſ.ti.j.¶ Nota ibi ꝯfirmet ꝙ mrĩmoniū ꝯctū inter im
puberes dꝫ ꝯfirmari adueniēte pubertate ⁊ ſic añ puber-
tatē ē nullū ⁊ iõ dicit.do.Ant.ꝙ iſte tex.opatur aliqd vl-
tra tex.ꝑcedentē q: ibi ſolū di: ꝙ añ pubertatē nͦ eſt licitū
recedē a ſponſalibus.hic aūt di: ꝙ tñ matrimõiū nͦ valuit
in viꝫ matri.inter ĩpuberes.lꝫ añ pubertatē nõ poſſit ꝯue-
nire aduētu pubertatis remanet nullū niſi ꝯfirmet. addit
ēt iſte tex.decretali ꝑcedēti ſm do.Anto.q: ibi nihil di: ỏ
cõmixtõe carnali hic aūt de cõmixtione carnali ponit ꝙ ĩ
pediat ꝯdictionē.Sed retēto pͣo vel ſcḋo ĩtellectu tex.
ꝑcedētis.iſta ỏcretalis differt ab eo ex toto q: ibi loquit
in ſponſalibuſ q ēt ad formā ỏboꝝ ſonabāt in ſponſalia h
aūt loqtur in ſponſalibus que ſm formā ỏboꝝ ſonabant
in matrimoniū.¶ Nota ibi ſeparet.ꝙ lꝫ matrimõiū ꝯctū
inter ĩpuberes ſit nullū.tñ indiget ſepatione.Et ſic de fcõ
nͦ eſt licitū ab eo recedere.ꝙ vi: ꝯ ea que habent i.c.ad diſ
ſoluēdū.j.eo.ti.q: ꝙ nullū ē ſepari nõ põt. Solutio iſtud
ſepet ĩſpicit effectū huiꝰ mrĩmonij .Nam licet ſit nullum
quo ad vinculum mrĩmonialē tamē nõ eſt nullum quo ad
vinculū ſponſaliū q: reſoluit ĩ ſpõſalia de futuro .§.vnico
.§.idēqꝫ eo. ti.li.vj.¶ Glo.in ỏbo cõſenſum in fine Car.
ſoluit ꝯrium dum di: ſi nõ valꝫ vt ago.nõ valꝫ vt põt verū
eſt de rigore fori iudicialis ſꝫ nos loquimur in mrĩmonia
libus que potius determinant ex foro poli.⁊ ideo in eis
ſi nõ valet ꝙ ago.vt ago.valet vt põt ſimile vidimꝰ i.c.ex
litteriſ el.ij.ſ.ti.j.ꝙ vbi adeſt iuramētū cū ſit vinculū ſpiri-
tuale ſi nõ vꝫ qḋ ago vt ago vꝫ vt pt.Et hoc mõ ſoluit.c.j.
idemqꝫ eo.ti.li.vj.quatenus ꝯriat theorice Bar.in.li. j .§.
ſi quis ita.ff.de ỏ.obliga.qui vlt ꝙ qñ tractat de oblĩone
ꝯhēda.ſi nͦ valet qḋ ago.vt ago nͦ valeat vt pt.d.An.quo
ad ꝯriū gl.noſtre.dicit ipſe.qḋ hic ideo valet actus vt pt
q: peccatū eſt in cā efficienti ⁊ nͦ in forma.⁊ iõ nõ mirum ſi
valet actus vt pt.¶ Nā peccatū hic erat in pſona que nõ
erat habilis ad matri.⁊ faciūt notata in.l.quacūqꝫ.ff.de
ꝓcur.i ꝯrijſ āt peccatū erat ĩ forma nͦ aūt ſolū ĩ cā efficiēti.

b **E illis qui el. ij.** Maiores apti
ad ꝯhēdū ma
trimoniū ꝯhē poſſunt. Diuidit in tres ptes in
pͣa ponit deciſam cõſultationē in ſcḋa que ē
ibi rñdemus ponit vnū dictū ꝑ qḋ tollitur cõſultatio ĩ ter
tia que ē ibi ſed cuiuſqꝫ aliud dictū.¶ Nota ibi etati pro
ximi ꝙ ad h vt ꝓximꝰ pubertati poſſit ꝯhē ſponſalia reqri
tur ꝙ ſit ita ꝓximus ꝙ poſſit copulā cõſumare.⁊ ĩ dubio
ante vndecimū nͦ pſumit copula conſumata lꝫ ſint aperta
clauſtra.Ita Inno.⁊ do.Anto.in.c.cõtinebatur.ſ.eo.vi
de notata in.c.iuuenis.ſ.ti.j.⁊ iõ voluit hic hoſti.⁊ goffr.
ꝙ cū conſumatõ copule ſit multū dubia an qs ſit potens
vel ne nͦ poſſit bene conſtare niſi ex ĩpo actu ꝙ ad hoc vt
ante pubertatē qs dicatur vir potens ꝙ requiratur actuſ
copule.ſed cõiter reprobatur ꝑ tex.noſtꝝ hic q nͦ conſide
rauit actū ſed ſolū potētiā.⁊ ꝑ tex.in.c.vnico.§.idēqꝫ eo.
ti.li.vj.vbi reqritur ꝙ malitia ſuppleat etatē nͦ aūt copulā
conſumatā.Nec obſtat ꝙ male pt ꝓbari copule potētia
niſi deueniat ad actū.q: rñdet glo.in.§.idemqꝫ cõiter ap
probata ꝙ veꝝ eſt niſi deuenit ad actū cū iſta vel cuꝫ alia
⁊ ita ĩ femina niſi deuenit ad actū cū iſto viro vel cū alio.
Sed ꝓbato ꝙ cū alio deuenit ad copulā vel cum alia vir
conſtat ipm eē viripotētē vel ipam ergo cuꝫ alia ſine co
pula ꝯhē poterit.imo plus voluit hic Panor.⁊ ē de men
te Inno.ꝙ ſi ꝑ vrgētia iudicia appareat puerū vel puellā
eſſe potentē ad copulā lꝫ nūqꝫ cõſumauerit ꝙ tñ hoc ſuf
ficiat mouet ꝑ tex.noſtrū ibi potuerit.vñ dicite ꝙ aut ꝯſu
mata eſt copula cū iſta que di: vxor ⁊ tūc valet matri.ēt ſi
eſſet minor pubere. imo ſm aliquos ēt minor infante de
quo vidimus in.c.puberes.ſ.eo.Aut cõſumata eſt copu-
la cū alia ꝑ iſtū ⁊ tūc cõſtat eū viripotētē. ⁊ tꝫ matri.d.§.
idēqꝫ ⁊ ibi gl.que cõiter approbat.Aut copula nͦ ē conſu
mata cū aliqua ꝑ iſtū ⁊ ſm cõem opinionē ante puberta-
tē nõ põt ꝯhere matri.Panor.hic limitat niſi ex iudicijs
appareret eū eē viri potētē.¶ Nota ibi ſuppleuiſſe ꝙ in
matrimõialibuſ malitia ſupplet etatē.Quid aūt in ꝓfeſſio
nē dicite ꝙ nõ ſupplet ſed reqrit ꝙ quartuſdecimus ānuſ
ſit cõpletus.c.j.de regul.lib.vj.¶ Nota ibi cõſenſus acce
dat ꝙ metus in matrimonio illatus ꝑ ſupueniētē ē cõſen
ſum purgat ⁊ intelligite ſiue ſit tacitus ſiue expſſus q: ēt
ꝑ cohabitationē purgaret metꝰ vt vult gl.noſtra in verbo
cõſenſus q ꝑ h ſit expedita.vl ꝑ copulā carnalē ſpõte iui
tam purgatur metus.c.ſignificauit.j.de eo qui duxit ĩ ma
tri.qꝫ poſuit ꝑ adulteriū.

a **Teſtationes.** Cõ tractuꝰ ma
trim õij ante pu
bertatē cū nixu copule nõ facit matri. niſi ĩter
ꝓxios pubertati.h.d. Diuidit ĩ duas ptes in
pͣa ꝯſultatio.in ſcḋa rñſio.ſcḋa ibi ꝯſultatõi tue. ¶ No.
ibi atteſtatões iūcto tex.ibi ꝑ idoneos teſtes ꝙ publicatiſ
atteſtatõibꝰ in cā mrĩmõiali poſſunt noui teſtes recipi.Et
eſt rõ ſm ꝙ vi: pͣa facie ſentire hoſti.q: h ꝓducūt ꝑ nouū
modū ꝓbādi.lꝫ ꝓducāt ſūt iſdē articul ſup qbꝰ erāt ꝓdu-
cti ꝑ.nā ꝑ.erāt ꝓducti ad ꝓbādū cõſenſū ĩ matri.ꝑcedē-
tē.Secūdi aūt ſūt ꝓducti ad ꝓbādū ratificationem ſubſe
quētē tñ hoſti.ab hac rõne recedit.q: daret mā ſuborna-
tõis.q cām nõ potuiſſet ꝓbare ꝑ primos teſtes ꝯſenſum
corrūpet poſtea teſtes ad ꝓbādū ratificatõeꝫ.vñ dicit ipe
⁊ ē cõis ſnīa ꝙ ſpāle ĩ cā mrĩmõiali vt publicatis atteſta-
tõibꝰ admittāt noui teſtes ēt ſup eiſdē articul.⁊ facit tex.
ſcḋm vnū ĩtellectū in.c.ſeries ⁊ ĩ.c.cū in tua.ſ.de teſtibus
habet i.c.iurauit.ſ.de ꝓbatõibꝰ.¶ No.ibi credit ſe virgi
nē.ꝙ ſtat ꝯfeſſiõi mulieris ꝯfitētis ſe virginē ⁊ ſic nõ cor-
ruptā ꝙ.vi ꝯ ea q hñt i.c.ſup eo.j.de eo q duxit in ma.vbi
ꝯfeſſio cõiugū ꝯ matri.nͦ valet ꝯ multominꝰ cõfeſſio vniꝰ
tm ex ꝯiugibꝰ ſed hic iſta ꝯfeſſio ꝙ eēt virgo erat ꝯ matri.
⁊ ſic nͦ ē ſtādū ei ꝙ ſit ꝯ mrĩ.pꝫ nā ſi copula habuiſſet effe
ctū nõ obſtāte ꝙ nͦ eēt pubes eēt mrĩ.ꝯfirmatū.c.pubereſ
c.ꝯtinebat ⁊.c.ꝓxie ꝑcedēti vbi vidimus.ſ.eo. vñ dicit h
hoſti.ꝙ hic iõ ꝯfeſſio ꝓbat q: emanabat ab eo qui ſtabat
ꝓ matrimonio ⁊ ſic ꝓcurabat vt matri. valeret q: mulier
iſta intēdebat.vt matri.valēt.In ꝯrio vterqꝫ ſtabat ꝯ ma
trimoniū dicit tñ ꝙ ſi eſſet ſuſpicio ꝙ dolo mulier fateret
ꝯ matri.⁊ ſimularet ſe ꝓcurare in fauorē matrimõij qḋ tūc
per rationē.d.c.ſup eo nõ eēt ſtandū cõfeſſiõi mulieris cõ
cordat.c.ſi duo cū ibi notatis trigeſimatercia.q.vj.¶ No.
ibidē ſe virginē ſm do.Anto.⁊ hoſti.qḋ cõfeſſio emanāt
in his in quibus homo põt ēt falli tñ probat ita ĩ caſu iſto
nam dicit hoſtien.mulier interueniēte nixu copule poteſt
falli an corruptio interuenerit an vero nõ ⁊ ſic an ꝑmanſe
rit virgo ⁊ tñ confeſſioni ſue quia confitetur ſe virginem
ſtatur vt hic ⁊ preterea infert.domi. Anto .poſt hoſtien.
quod ſi iſta mulier vellet reuocare confeſſionem ſuam tan
quam erroneam ⁊ in deliberatam ⁊ vellet fateri ſe corru-
ptam poteſt etiam non docto aliter de errore quia ſatis ē
quod confeſſio emanauit in materia in qua falli potuit
⁊ ſic.

⁊ ſic habetis limitationē ad ea q̄ habēt in.c.ſi.ſ. de ꝯfeſ.
in.l.error.C.de iuris ⁊ facti igno.in.l.nō fatet.ff. de ꝯfeſ.
dum ibi dr̄ qḋ ꝯfeſſio emanata i iudicio ñ pt̄ reuocari niſi
docto de errore q꞉ ꝓcedunt p̄dicta niſi ꝯfeſſio emanet in
mā̄ tali in qua falli pōt ꝯfitenſ q꞉ tūc pt̄ reuocari idiſticte
⁊ faciūt q̄ habent in.c.ex lrīs ꝑ gl.in ſimili.j.de diuor.qḋ
fatet do.Ant.vex niſi cōfeſſio emanaſſet deliberate nam
tūc nō poſſet reuocari niſi docto de errore ꝑ ea q̄ habent
in.d.c.ex lrīs ⁊ ibi videbimus.¶ Nota ibi añq3 ad ānuꝫ.
xiiij.practicā qñ minor nō vult videri ꝯſentire matrimōio
ꝑ ſe ꝯtō ⁊ illud ratificare q꞉ dꝫ recedere ante.xiiij.ānum
⁊ nō cohabitare cū muliere q꞉ cohabitādo poſt.xiiij.ānū
p̄ſumeret ꝯſentire.Inno.tñ dicit hoc ꝓuenire in caſu no-
ſtro.q꞉ iteruenerat nixus copule ꝑ quē appebat de aīo cō
ſentiēdi vñ nōmix ſi ꝑ cohabitationē ꝯfirmat matri. ipo
nixu copule ꝯcurrēte.vñ dicit ipē ꝙ matri.nō ratificat qñ
fuit ꝯtū iter minores niſi vel ꝑ copulā.d.c.pubēs ⁊.c.ꝓ
xime p̄cedēti vel ꝑ nixū ad copulā vt hic ꝑ alios aūt actꝰ
puta oſcula vel alias hmōi blādicias ñ inducitur ratifica-
tio matrimōij hoſti.hic tꝫ ꝯriū q꞉ ꝑ quēcūq3 actū appeat
de ꝯſenſu vr ratificatū matri.c.ad id in ſiři.ſ.ti.j.d.Anto.
diſtinguit.Aut loqmur in minore pubere ⁊ tūc copula in
ducit ratificationē in quacūq3 etate inuenerat. d.c.pube
res nixus ad copulā inducit ſi interueniat ꝓximus puber
tati vt hic.Alij aūt actus ñ iducūt ratificationē matrimo
nij qñ fiunt a miore pubere ⁊ ita ꝓcedat opi.Inno .hic āt
iſti actus fiunt a minore effecto pubere ⁊ tūc ꝓcedat opi.
Hoſti.qḋ ꝑ quēcūq3 actū appet d ꝯſenſu p̄ſūptie.i.q꞉ ſit
talis actus q ñ ſolet fieri niſi cū vxore iducetur ratificatio
matrimōij ꝑ tales actus ⁊ de hoc ē tex.in.c.vnico.§.idēq3
eo.ti.li.vj.¶ Nota ibi ꝓ viro vēdicare qḋ vxori ad vindi
candū vix dat reiuēdicatio ⁊ intelligite qualificate de iu
re canonico vt vidimus in.c.ſi eſt.ſ.ti.j.¶ Nota ibi poſt
ānum iuncto tex.ibi circa finē quo tpe dꝫ iteruenire cōſen
ſus ratificatiuꝰ matri.inter ipuberes ꝯti q꞉ dꝫ iteruenire
poſt pubertatē vel ſi p̄ceſſit nixuſ copule dꝫ iteruēire ſaltē
proximus pubertati ipſe cōſenſus .¶ Nota ibi iuramēto
recepto ꝙ in matrimōialibus defertur iuramētū reo ſtan
ti ꝯ matri.ēt ſi actor nihil ꝓbauit ⁊ videbimuſ i gl.¶ No.
ibi ab ipetitōe mulieris formā ꝓnūciandi ꝯ vxorē vēdicā
teꝫ maritū q꞉ dꝫ abſolui maritus ab ipetitione ⁊ moleſtia
ipius mulieris ⁊ dꝫ dari ei licētia cū alia ꝯhendi.Dicit tñ
hic hoſti.ꝙ ſi ꝯtū iaꝫ eſſet matrimoniū cū alia ꝙ ñ hꝫ lo
cū qḋ dr̄ in tex.noſtro vt ēt vxore actrice ñ ꝓbante debeat
maritus iurare ⁊ ſi ñ iurauerit debeat mulier obtinere q꞉
ꝓcedit tex.nr̄ qñ nō trāſiuerat ad alia vota vxꝫ dū dicit
dare licētiā trāſeūdi ꝗ nūdū trāſiuerat p̄terea ex quo agit
de p̄iudicio ſecūdi matrimōij primū ñ ē ita fauorabile ſicē
ſi ñ ageretur de p̄iudi alterius matrimōij ꝑ ea q̄ habētur
in.c.ſi.ſ.de re iudi.⁊ in.c.ſi.ſ.ti.j.¶ Glo.in v̄bo nixus fue
rit in fine ille tex.c.ſi.vr ꝯ tex.nrm̄ dum ibi nixus copule ñ
interueniēte copula nō cōfirmat matrimōiū.vñ dicite aut
loqmur qñ iter ipuberes ē ꝯtū matrimoniū.aut loqmur
qñ ſūt ſpōſalia.Si loqmur qñ ē ꝯtū matri.⁊ tūc ſi iterue
nit copula vltra nixū ñ attēta etate valꝫ matri.d.c.pubēs
⁊.c.ꝓxie p̄cedēti.Et iō dixit Hoſti.hic ꝙ iudex dꝫ eē cau
tus qñ icohata ē lis matrimōialis ſup matrimōio qḋ fue
rat iter ipuberes ꝯtū.aſſeritur nixus interuēiſſe ſꝫ maritꝰ
negat copulā.nā lꝫ deberet ſtari dicto viri negātis.d.c.cō
tinebatur ſm do.Anto.hic maxie qñ ñ erat ipubes ñ ꝓxi
mus pubertati ſꝫ do.Car.q꞉ p̄ſumpto ē tūc ꝓ marito ꝙ
ñ tūc ꝯſumauerit cū eēt ipubes iſto caſu cū mulier poſſet
ꝑ aſpectū ꝓbare ꝯriū.c.ꝯtinebatur ⁊ ibi gl.ſ.eo.iſto caſu
dꝫ aduertē iudex vt mulier bñ cuſtodiatur ne faciat ſe cor
rūpi ab alio ⁊ ſic ex aſpectu appeat corrupta ⁊ ex quo in
teruēit nixus copule dicat corruptā ſe ab eo.aut interuēit
ſolus nixus copule ⁊ tūc aut interuenit añ pubertatē ꝑ lō
guꝫ tp̄s ⁊ ſic ñ interuēit ꝓximꝰ pubertati ⁊ tūc ſi poſt pu
bertatē vel circa finē pubertatis interuēiat actꝰ demōſtra
tiuꝰ ꝯſenſuſ ex quo p̄ceſſit nixꝰ ad copulā ꝯfirmat matri.

Si v̄o nullus talis actus interuenit aut nixꝰ copule inter-
uenit ñ ꝓximꝰ pubertati ſꝫ añ illā ꝑ tp̄is iteruallū notabi
bile ⁊ tūc ñ iducit ratificatio mr̄imōij ita ē caſus hic ꝓbās
vtrāq3 hāc deciſionē aut nixus copule iteruenit ꝓximꝰ pu
bertati ⁊ tūc abſq3 alio nouo ꝯſenſu iducitur ratificatio
mr̄imōij vt hoc tex.q cū miſterio pōderāt ꝙ nōdū attige
rat.xij.ānū.aut ſcḋo caſu p̄ncipali loqmur qñ iter miores
ſunt ꝯta ſpōſalia ⁊ tūc ſolꝰ nixus copule ēt ꝓximꝰ puber-
tati ñ iducit mr̄imoniū vel ēt poſt pubertatē ⁊ ita loquit
tex.in.c.ſi.ſ.ti.⁊ ē rō.nā adhoc vt ſpōſalia de futuro tran-
ſeāt in mr̄imoniū reqrit actꝰ copule.c.is q fidē.ſ.ti.j.ergo
ñ ſufficit nixus ad copulā vt vidimꝰ in.d.c.ſi.⁊ ſic habetis
ꝙ lꝫ matri.ſiue ſpōſalia ꝑ v̄ba de p̄ñti ꝯta iter ipubēs re
ſoluāt in ſpōſalia de futuro.c.vnico.§.idēq3 eo.ti.li.vj.tñ
ex quo ſub ꝯceptōis forma v̄borꝫ approbat matri.magis
de facili ꝯfirmāt vt valeāt puta ꝑ nixū copule.quare cōfir
marēt ſi fuiſſent ꝯcepta ſub forma v̄borꝫ ſpōſaliū de futu-
ro ꝙ ñ ad d̄clarationē.d.§.idēq3.¶ Gl.i v̄bo euaſiſſe ha
betis p̄ ex gl.id ꝙ dixi in textualibꝰ clarius ꝙ hic ſtat cō-
feſſiōi huiꝰ mulieris ꝯ matri.q꞉ iſta ꝓcurabat ꝓ matrimo-
nio ⁊ ſic ꝯfeſſio erat ꝯ ſe.vñ in dubio ñ vr ꝯfiteri aīo collu
dendi nec q꞉ deſideret diſſolōnē mr̄imōij.ꝙ pꝫ ex quo ꝓ
ꝯfirmatōe matrimōij agit.habetis ſcḋo ꝯriū de.c.ꝯtineba
tur ſolutū q꞉ hic potius ſtat ꝯfeſſioni vxoris q꞉ fatebat ꝯ
ſe in.c.ꝯtinebat negādo copulā fatebat ꝓ ſe q꞉ ibi mulier
ipugnabat matri.hic aūt ꝓcurabat ꝓ matrimōio.⁊ ſic ha-
betis qḋ ceteris pibꝰ q꞉ vir q ſtat ꝓ matrimonio ꝯfitet ꝓ
matrimōio.vxor q̄ ſtat ꝯ matri.ꝯfitet ꝯ matri.ſtandū ē po
tius viro tanq̄ digniori q̄ vxori .c.h imago .⁊.c.mulier.
xxxiij.q.v.Sꝫ ſi vxor ſtaret ꝓ matrimonio ⁊ fatēt ꝯ matri.
q꞉ ñ ē v̄iſe qḋ qs ꝯ ſe fateat falſuꝫ ſtat cōfeſſiōi ſue. ⁊ iſta
eſt vna ſolutō.Alia dat ſolō qḋ ibi maritꝰ ꝯdicebat ꝯfeſ-
ſioni vxoris hic aūt maritus ñ dicebat ꝯriū ita.d. Anto.h
vl ergo hic p̄ſūptō erat ꝓ muliere ꝙ ñ eēt cognita ex quo
maritꝰ ñ erat ꝓximꝰ pubertati iō ſue ꝯfeſſiōi ſtatur q꞉ iuua
tur iuris p̄ſūptione in.c.ꝯtinebatur erat ꝓxia puber. ⁊ ſic
ꝯfeſſio vxoris habebat p̄ſūptionē ꝯ ſe ⁊ ꝯfeſſio mariti ha
bebat p̄ſūptionē ꝓ ſe Gl.in v̄bo ꝑ teſtes habetis ex gl.qḋ
lꝫ publicatis atteſtatōibus ñ debeāt noui teſtes recipi ſu
per hiſdē articulis tñ hic fuerūt recepti q꞉ cenſetur aliꝰ ar
ticulus.⁊ ſic habetis ꝙ variato mō ꝓbādi cenſet variatuſ
articulus lꝫ in effectu tēdāt ad eūdē effectū ꝓut hic nam
p̄io atteſtatōes ꝓbabāt matri.ꝑ ꝯſenſuꝫ a principio iter-
uenientē.ſcḋo ꝓbabāt matri.ꝑ cōſenſuꝫ poſt ea ſubſecutuꝫ
⁊ in effectu idē ē ſiue p̄cedat ſiue ſequat ꝯſenſus.Hoſtiē.
ipugnat dictū gl.⁊ cōiter doc.q꞉ ex quo ad eundē effectū
tendit iſta ꝓbatio militat rō ꝓhibendi ne publicatis atte-
ſtatōibus recipiāt teſtes q̄ fuit timor ſubornationis.c.fra
ternitatis.ſ.de teſti.vñ dicit ipſe eē ſpeciale fauore matri
monij ⁊ vbi tractat de p̄iculo aīe q꞉ tūc ñ attēdit rigor iu
ris.c.iurauit ⁊ ibi notatur.ſ.de ꝓba.c.cū in tua.c.ſeries.ſ.
de teſti.¶ Gl.in v̄bo circa finē.c.ꝯtinebatur do. Anto.h
dicit ꝙ q ſit ꝓximus pubertati relinqtur arbitrio iudicis
de hoc dictū eſt.d.c.ꝯtinebatur In ſi.gloſe gl.male loqui
tur duꝫ vult ꝙ ſi qs cōpleuit.xiiij.ānū non tenet matrimo
niuꝫ niſi ſit viripotēs q꞉ imo in dubio p̄ſumitur viripotēs
ex quo dictū eſt in.d.c.puberes.¶ Glo.in v̄bo iuramēto
in fine.prima opinio glo.cōiter non tenetur ſed ſolō ē ꝙ
ſpeciale eſt vbi tractatur de periculo aīe vt differatur iura
mentū reo.ēt actore nihil ꝓbāte de quo in.c.ꝯtiebat.ſ.eo.

Ex litteris.

Si maior ꝯhat ſpōſalia inuitus cū minore nō te
nent niſi fuerint ratificata ⁊ ideo nō dꝫ expec-
tare etatē adultam minoris.Diuiditur i duas
ptes in prima ꝯſultatio in ſecūda reſpōſio.ſecūda ibi cuꝫ
autē.¶ Nota ibi de voluntate parentū ꝙ ſola voluntas
parētū ñ inducit iuſtū metū ad matri.niſi mine preceſſerit
⁊ ideo tex.j.cū miniſterio ponit minis parentū cōpulſa d
quo dictū eſt in.c.cāꝫ matrimōij.ſ.de offi.dele.⁊ dixi i.c.cū
locū.ſ.ti.j.lꝫ panor.alit eliciat ex iſto tex.no.ibidē ꝙ ſpō-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

ſalia meticuloſa ñ obligāt maiorē ad expectādū minorez
vt pueniat ad pubertatē anq̄ȝ ipe maioꝛ ꝯ̄dicat ⁊ ſic.c.de
illis el.j.nō hȝ locū in ſpōſalib⁹ meticuloſis. ¶ Nota ibi
ducta iūcto tex.ibi ⁊ iuita morā fecit ꝙ ñ ſufficit qȯ i actu
traductōis iteruēiat met⁹ ſȝ reqrit ꝙ ēt cohabitatio fue
rit meticuloſa alias videt̄ purgat⁹ met⁹ ſi ceſſante timoꝛe
cohabitauit ⁊ hoc vult gl.i ṽbo p ānū q̄ p h̄ ſit expedita.
¶ No.ibi carnalē acceſſuz a ꝯ̄rio ſenſu ꝙ carnal' copula
poſt ſpōſalia iteruenieñs opat̄ ꝯfirmationē ſponſaliū i ma
tri.⁊ purgat metū ⁊ ita itelligit gl.in ṽbo carnalē.Secus
aūt ſi itelligerem⁹ iſta ṽba carnalē acceſſuz p nixu ad co
pulā ñ ſecuto effectu q̄ꝛ tūc oparet̄ ſolū vnū effectū.i.pur
gationē met⁹ ñ ꝯfirmationē ſpōſaliū ⁊ h̄ mō pt ēt itelligi
tex.noſter. ¶ No.ibi cōmonita ꝙ emanato pcepto iudi
cis iniuſto dȝ ꝯ̄rio iperio reuocari de quo in.c.ab excōica
to de reſcrip. ¶ Nota ibi ſm ea q̄.ppoſita ſūt moduz r̄ñ
dendi in ꝯſilijs q̄ꝛ nos debem⁹ reſtringere ſm ppoſita fa
cit tex.i.c.ñ.⁊ ibi videbim⁹.j.q clerici vel vouētes. ¶ Gl.
in ṽbo tribuas in fine glo.bene loquitur.

Ad pueri. Spōſalia ꝯ̄cta cū pue
ro.vj.ānoꝝ ⁊ puella.vij.
ānoꝝ p cohabitatōez poſt ſeptēniū fcāȝ ꝯua
leſcūt ⁊ iducūt publice honeſtatis iuſtitiā.diſ
ſoluūt̄ tñ p ſpōſalia de pn̄ti.h.d. Diuidit̄ i duas ptes.in
pria narrat factū.in ſcda r̄ñdet ſcda ibi breuitur r̄ñdemus
¶ Nota ibi p tres ānos iūcta poſtea deciſiōe.ibi pp cāȝ
publice hōeſtatis ꝙ ſpōſalia ꝯ̄cta iter iſantes ñ iducunt
publicā hōeſtatē niſi poſt infantiā p cohabitationē fuerit
ꝯfirmata nā cohabitatio bñ ꝯfirmat ſpōſalia facit qȯ ha
bet̄ in.c.vnico de ſpōſalib⁹.li.vj.⁊ eo.ti.li.vj.⁊ ē rō diē nā
añ infantiā pfectā ñ ē ꝯſenſus in ſpōſalia legittimus ⁊ pu
blica honeſtas ex ꝯſenſu naſcit̄.c.vnico.de ſpon.li.vj.⁊ iō
ñ mirꝫ ſi ex ſpōſalib⁹ in infantia ꝯ̄ctis ñ naſcit̄ publica hōe
ſtas.Sec⁹ aūt ē poſt infantiā nā tūc hñt ꝯſenſuz ad ſpon
ſalia vt vidim⁹ i.c.lr̄as ⁊.c.acceſſit.ſ̄.eo.iō naſcit̄ publica
hōeſtas q̄ ex ꝯſenſu naſcit̄ ſpōſaliū.⁊ faciūt q̄ vidim⁹ in.c.
iuuenis ⁊.c.ad audientiā.ſ̄.ti.j.Sȝ vı̄ qȯ hoc ñ poſſit pce
dere.nā maioꝛ infante ñ obligatur nālit̄er niſi ſit doli ca
pax vel pubertati pximus.l.j.⁊ ibi no.ff.de nouationibus
qūo g̃ pt ex ſpōſalibus obligari aut naſci aliqs ꝯſenſus p
ductus publice hōeſtatis.Solū hac rōne attēta papa p
miſit minoꝛibus cū ad pubertatē peruenerit poſſe ꝯ̄dicē.c.
de illis el.j.ſ̄.eo.⁊ ēt pbauit ne ipubēs niſi ex cā coniunge
rent̄ p ſponſalia.c.vbi.ſ̄.eo.tñ pp bonū matri. cuius ppa
ratoꝛia ſunt ſpōſalia pmiſſuȝ ē vt in ſeptēnio poſſint ꝯ̄hē
ſponſalia ſȝ reuocabilia.d.c.lr̄as.l.in ſpōſalibus.ff.ď ſpō.
c.ñ.xxx.q.ij. ¶ Sȝ q̄ꝛ ꝯ̄ctus cuius reſolō pēdet de futuro
tñ de pn̄ti ē firmas ſuos interea hȝ effectus.l.ij.in pn̄.ff.ď
in diē adiectione iō ⁊ ſponſalia inter ipuberes ꝯ̄cta lȝ eo
ruȝ reſolō pēdeat de futuro q̄ꝛ minoꝛ poſſet ꝯ̄dicē cū eēt
pubes tñ interea habebūt ſuos effectus ⁊ iō pient publi
cā honeſtatē vt hic ⁊ faciūt q̄ dixi in ſiñ in.c.de illis el.j.in
vltia qōne. ¶ No.ibi alteri in noie iūcto tex.in ñ.ꝙ ſpon
ſalia inter ipuberes ꝯ̄cta diſſoluūtur p mr̄i.ꝯ̄ctū p ṽba de
pn̄ti ñ ſolū ꝙ valuit a pn̄.in viā mr̄imonij.c.ſi inter .ſ̄.ti.j.
ſȝ ēt p mr̄i.qȯ a pn̄cipio valuit in viā ſponſaliū. ſȝ p coha
bitationē ē ꝯfirmatū in viā mr̄imonij puta hic gulielma in
vij.ānis ꝯ̄xit cū gulielmo ſponſalia.cohabitauit p tres an
nos ⁊ ſunt.x.āni puelle tūc ⁊ ſic notat extremitatē tpiſ pa
ter puelle deſponſauit eā martino ⁊ ſic h̄ tpe ñ potuit eſſe
mr̄imo.q̄ꝛ puella ñ erat pubes pſeuerauerunt gulielma ⁊
maritus p ſeptē ānos ſil' ⁊ ſic fuit confirmatum mr̄i.dicit
papa in deciſione ꝙ martinus ñ potuit iſtā gulielmam di
mittē ⁊ dȝ puniri g̃ clare pȝ ꝙ h̄ mr̄imoniū ꝯ̄ctuȝ p guliel
mā cū martino pfertur ſponſalibus guliel.⁊ gulielme p
mo ꝯ̄ctis. No.ibi ſponſo qȯ ſponſus dı̄ ē ille cū quo eſt
ꝯ̄ctus p ṽba de pn̄ti puta hic iſte martinus ſed pt eſſe rō
q̄ꝛ ex defectu etatis hoc mr̄i.ñ potuit valere ex pte puelle
niſi in viȝ ſponſaliū de futuro de hoc tñ dictū ē.ſ̄.in rubꝛi
ca de ſponſalibus ⁊ in.c.ſi inter.ſ̄.ti.j. ¶ Nota ibi ad an
nos diſcretionis qȯ peueniēs ad pubertatē dı̄ puenire ad
ānos diſcretionis q̄ ē mr̄ aſinoꝝ vel virtutū oiuȝ.c.j.ſ̄.de
offi.cuſto.de hoc in.c.ois vtriuſqȝ ſexus.j.de peni.⁊ remi.
hic tñ pciſe āni diſcretionis capiūtur ñ ſolū p tpe malitie
ſȝ p etate limitata.xiiij.ānoꝝ malicia ꝯcurrēte vl' ēt añ il
lā etatē ꝯcurrētib⁹ duob⁹ ſcilȝ malicia ſiue diſcretōe ⁊ viri
potētia alit̄ ñ capiūt̄ in mā mr̄imoniali āni diſcretionis.c.
pubēs.ſ̄.eo. ¶ Nota ibi ſiue cognouerit ꝙ p ſpōſalia na
ſcit̄ publica hōeſtas nō attēto an copula ſit ſecuta. an ṽo
nō. ¶ Nota ibi ꝯſobꝛinā ſm do.Ant.ꝙ ꝯſobꝛina dı̄ nata
ex ſoroꝛe pr̄is vel mr̄is vt pȝ iuncto tex.ibi nepotē ſuam ⁊
ſic habetis ꝙ ppꝛie neptis dı̄ filia fratris vl' ſoroꝛis de hiſ
noib⁹ ꝯſobꝛin⁹ ⁊ ſilib⁹ in.c.tua nos.j.de ꝯſan.⁊ affini.⁊ ibi
dicā. ¶ No.ibi caput ſit mulieris ꝙ marit⁹ vſqȝ adeo dı̄
caput mulieris ⁊ gl.allegat ꝯcoꝛdātes ꝙ ſi iter maritū ⁊
vxoꝛē ꝯ̄riū aſſerat̄ q̄ꝛ marit⁹ dicat copulā nō cōſumatam
vxoꝛ cōſumatā ſtat̄ dicto mariti ⁊ ſic habetis ꝙ nō ſolum
ſtat̄ dicto mariti deponētis de copula ⁊ ſic in fauoꝛē mr̄i
mōij vt vidim⁹ in.c.ꝯtinebat̄.ſ̄.eo.vl' ēt deponētiſ de ñ co
pula ꝯ̄ mr̄imoniū ⁊ ſic ad finē vt diſſoluat̄ facili⁹ vt vı̄ vel
le tex.in.c.atteſtatōes.ſ̄.eo.ſm vnū intellectum ſed ēt ad
aliū effectū q̄ȝ mr̄i.ſiue diſtrahēdi ſiue ꝯ̄hēdi ſtat̄ dcō viri
poti⁹ q̄ȝ vxoꝛis ſiue ď copl'a.ſiue de ñ copl'a ⁊ ſic iſte tex.i
dincte pbat qȯ poti⁹ credit̄ viro q̄ȝ vxoꝛi de copula vel ñ
copula ꝙ pȝ ex quo rō gnālis in tex.ē aſſignata q̄ꝛ vir ē ca
put vxoꝛis q̄ rō cū militet oi caſu militabit iuris diſpoſitō
Hoſti.hic ⁊ ſeqt̄.d.Ant.⁊ Panoꝛ.lȝ Car.trāſeat cū pꝛio
dicto tȝ qȯ qñ mulier depōit p mr̄imonio de copula mari
tus negat copulā ꝯ̄ mr̄imo.qȯ fauoꝛe mr̄imōij ſtandū ſit
dcō vxoꝛis.In reliqs aūt pcedat tex.noſter ꝙ potius ſtet̄
dicto viri q̄ȝ vxoꝛis cū ſit caput mulieris ⁊ ad.c.atteſtatio
nes pȝ ſolū q̄ꝛ ibi marit⁹ ñ ꝯ̄dicebat mulieri vt ibi dictū ē
vel ēt ſi ꝯ̄dicebat mulier ſtabat p mr̄imonio ⁊ ꝯfitebat̄ ꝯ̄
mr̄i.negādo copulā iō ꝯfeſſiōi ꝯ̄ ſe ſtat̄. ¶ Nota ibi p vi
tando populi ſcādalo rōnē quare publica hōeſtas ipedit
matri.pp ſcādalū populi vitādū ⁊ iō dicit iſte tex.ꝙ ſi ſpō
ſalia fuerūt ꝯ̄cta ꝯ̄ publicā honeſtatē ēt nō ſecuta copula
ex ſolo ꝯ̄ctu dȝ penitētia iniūgi ſi aūt ſit ſecuta copula alte
ro coꝝ viuēte phibēt̄ cū alia ꝯ̄hē nec iuicē ꝯ̄hē poterūt ⁊
ſic ſtabūt ſine mr̄imonio dōec alter viuat de quo vı̄ mirā
duȝ q̄ꝛ aut volum⁹ dicē ꝙ copula ꝯ̄ publicā honeſtatē ge
nerat inceſtū ⁊ tūc ñ debēt phiberi ꝯ̄hē altero coꝝ viuēte
dūtaxat ſed ppetuo.c.pꝛio.c.diſcretionē.j.de eo q cog.cō
ſan.vxoꝛis ſue aut ñ generat iceſtū ⁊ tūc ñ debēt vllo tpe
phiberi cū alia ꝯ̄hē ex quo ñ ſubeſt cā phibitōis.ſoluit h̄
Pano.qȯ hic iſta ē tertia q̄dā ſpecies copule vicioſe que
nec ē inceſtuoſa q̄ꝛ ñ iter affines ꝯ̄cta nec caret vicio q̄ꝛ ꝯ̄
publicā hōeſtatē ꝯ̄cta ꝙ ita ius eligit mediā viā phiben
do iſtos ꝯ̄hē cū alia altero viuēte coꝝ ⁊ ñ ppetuo. ¶ No
ta ibi pnicioſe dimiſerat ꝙ recedēti de fcō a ſpōſalibus ſi
ne iudicio eccl'e dȝ penitētia iponi. Glo.i ṽbo p tres ānoſ
gl.bñ logt̄ q̄ꝛ p hāc cohabitationē ꝯfirmata ſūt ſpōſalia.
⁊ ſic dicatis ad qd g̃ pmiſſuȝ fuit cū alia ꝯ̄hē r̄ñdēt doct.
qȯ fortius vinculū tollit minus forte.nā ſequēs mr̄i.tollit
ſpōſalia ⁊ mādat̄ vt cū martino cohabitet cū quo ꝯ̄xerat
de pn̄ti facit.c.ſi iter viꝝ.ſ̄.ti.j. ¶ Glo.in ṽbo puerili eta
te i ñ.gl.itrat bꝛocardū quare ſi ñ vȝ ꝙ ago vt ago.i.mr̄i.
iter ipubēs ꝯ̄ctū ñ valȝ vt matri.quare valȝ vt ſponſalia ⁊
ſic vt pt de quo dixi in.c.a nobis.ſ̄.eo.nec obſtat.§.ṽboꝝ
in gl.allegatus q̄ꝛ ibi defectus erat i volūtate ꝯ̄hēdi ex to
to nolebāt eni obligari iō ñ valȝ obligatio vllo mō ⁊ ita ē
in matrimōio q̄ꝛ ſi agerēt nō obligari.ſȝ trufatoꝛie nubēt
in ſena vl' alio ludo ñ eēt matri.c.tua nos.ſ̄.tit.j.⁊ ibi dixi.
¶ Gl.in ṽbo hōeſtatis in ñ.dicite vt in capi.ñ dȝ. ¶ Gl.
in ṽ.dicit in ñ.nota ex glo.limitationē ad ea que dicta ſūt
in tex.duȝ dictū eſt quod ſtatur dicto viri de copula ďpo
nētis q̄ꝛ eſt verū fauoꝛe matrimonij ⁊ quatenus non tra
ctet̄ de preiudicio alterius. ¶ Sed iſta ſolutio gloſe.ad.
c.pꝛimum lȝ cum ea tranſeat hic.d.Anto.nō placuit doc.
in.c.ꝯtinebat̄.ſ̄.eo q̄ꝛ hoc attēto nūq̄ȝ dictū viri ď copula
pbare

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ꝓbaret ad ꝯfirmãdũ matrimoniũ cũ ſemꝑ tractet̃ de ꝑiu
dicio mulieris obligãde ad matrimoniũ. Uñ ſol'o v̄a eſt
qḋ i.d.c.j.ibi oppõebat̃ defect⁹ frigiditatis. ⁊ iõ q̄ꝛ nimis
eẽt ꝑiudiciale vxori ⁊ ꝯ̃ bonũ matrimonij cohabitare cũ
viro frigido. iõ nõ ſtat̃ dicto viri aſſerẽtis copulã. Et põt
ẽt eſſe alia rõ q̄ꝛ nõ ẽ veriſil'e qḋ maritus fateret̃ vnq̄ȝ fri
gidũ ſe ⁊ iõ lex hoc caſu noluit ſtare dicto ſuo. ¶ Glo. in
v̄bo neutri in fine habetis ex glo. qḋ lȝ publica honeſtas
ipediat matrimoniũ ꝯ̃hi ⁊ dirimat ꝯ̃ctũ vt notat gl. i v̄bo
hõeſtatis. ſ̄. hoc. c. Tñ ſi ꝯ̃hant ⁊ carnal'r ꝯiungant̃ tenet
matrimoniũ allegat. c. j. j. de matrimõio ꝯ̃cto ꝯ̃ iterdictũ
eccl'e. doc. trãſeunt cũ gl. ſȝ mihi reddit̃ dubia. nã publica
hõeſtas nõ ſolũ ipedit m̃rimoniũ ꝯ̃hendũ. ſed ẽt iã ꝯ̃ctuȝ
dirimit. q̄ꝛ equiparat̃ cõſanguinitati ꝑ ea q̄ vidimus in. c.
ad audientiã ⁊ in. c. ſponſaȝ. ſ̄. ti. j. ⁊ vult gl. hic in v̄bo ho
neſtatis nec copula facit vt matrimoniũ qḋ ꝯſanguinita
te ipedit̃ valeat imo ꝺ̃bẽt ſepari ⁊ excõicari. c. ſi. j. de m̃ri.
con. ꝯ̃ iterdictũ. eccl'e. ⁊ ad gl. noſtrã ego illã intelligo ꝙ
nõ loquat̃ iter ipos gulielmũ ⁊ ſtephanã inter quos ẽ pu
blica hõeſtas ſed velit ꝙ gulielmus vel ſtephana qui ꝓhi
bentur hac decretali in penã ꝯ̃hẽ cũ alio vel alia qḋ ſi ꝯ̃xe
rint ꝯ̃ hanc ꝓhibitionẽ cũ alio vel alia valet matrimoniũ
ſȝ inter ſe nullo mõ valet ẽt ſecuta copula ⁊ ita ẽ hic caſus
de brocha hic in v̄. cũ v̄o vir ibi ſi v̄o ꝯſtaret legittie ipaȝ
ſtephanã ab eo ſiue antea ſiue p⁹ cognitã extitiſſe nã pre
ſuppõit ꝙ copula ſit ſecuta iter hũc gulielmũ ⁊ ſtephanã
⁊ tñ rõne publice honeſtatis matrimoniũ iter eos ꝯ̃ctum
ſepat̃ ⁊ iõ ſignãter hic gl. poſita ẽ ſup v̄bo neutri. ¶ Gl. i
v̄bo cuȝ. M. habetis ex gl. ſol'onẽ ad ꝯ̃rium ꝙ poſſet for
mari nã vi qḋ iſte. M. no. dȝ cogi ad remanẽdũ cum iſta
gulielma q̄ꝛ adulterata fuerat ex quo poſtq̄ȝ ab ea ipe di
ſceſſit reuerſa fuit ad gulielmũ ⁊ ſecũ cohabitauit ꝑ bien
niuȝ gl. fatet̃ ꝯ̃riũ ꝑte opponẽte. i. ipo. M. ſic vult gl. qḋ
marit⁹ poſſit cogi ad cohabitandũ cũ vxore adultera niſi
excipiat de adulterio nã ſepatio thori pp adulteriũ nõ fit
officio iudicis niſi parte inſtãte. Alia dat̃ ſol'o ꝙ hic non
obſtante adulterio cohact⁹ fuit. M. ad recipiẽdũ guliel
mã q̄ꝛ ipe prebuerat cãm edicto recedendo ab ipa guliel
ma de facto ⁊ ſic habetis qḋ maritus q diſceſſit de fcõ ab
vxore ſine iudicio eccleſie nõ pt ei opponere adulterium.
¶ Glo. in verbo requiſito in fine bene loquitur glo.

a **D diſſoluendum.** Accuſa
ri ñ põt
matrimõiũ cũ minore ſeptẽnio ꝯ̃ctũ cũ ſit nul
lũ denuntiari tñ pt ad finẽ vt ipediat̃ ꝯ̃hẽduȝ
hoc dicit. ¶ Nota ibi nec matrimoniũ nec ſpõſalia ꝙ cuȝ
minore ſeptẽnio nec pt eſſe matrimoniũ nec ſponſalia de
quo vidim⁹ in. c. acceſſit ⁊. c. litteras. ſ̄. eo. ¶ Not. ibi nec
accuſatio ꝙ nõ entis nulle ſunt qualitates ⁊ iõ matrimõi
um ꝙ eſt nulluȝ ñ pt accuſari ꝯcordat. l. eius q in ꝓuincia.
ff. ſi cer. pe. ¶ No. ibi accuſari ⁊ ibi denuntiari ẜm Inno.
⁊ cõiter doc. qḋ qñ duo remedia diuerſa ſiue ꝯ̃ria cumulã
tur in eodẽ libello ⁊ vnũ eſt iepte ꝓpoſitũ aliud nõ ãnulla
tur iudiciũ ꝓ pte remedij inepti ⁊ circa illud nihil valent
acta ⁊ ſubſtinet̃ ꝓ pte remedij apti ita hic caſus. ꝓpõeba
tur in libello accuſatio ⁊ denũtiatio ꝯ̃ matrimoniũ pp cõ
ſanguinitatẽ ſine inſpecto ſunt ꝯ̃ria q̄ꝛ accuſatio tẽdit ad
ipugnãduȝ qḋ eſt factuȝ denuntiatio tẽdit ad ipugnãdũ
qñq̄ȝ qḋ eſt factuȝ qñq̄ȝ ad ipediendũ ne fiat ⁊ ſic p̄ſup
ponit ñ factuȝ vult hic papa ꝙ q̄ꝛ hoc matrimoniuȝ erat
nullũ ñ potuit accuſari ⁊ iõ ꝓceſſus agitat⁹ ſup accuſatio
ne ꝓnunciatur null⁹ ſȝ q̄ꝛ ꝙ ẽ nulluȝ pt denuntiari vt impe
diatur de futuro ne fiat ſuſtinet̃ iudiciuȝ ex pte denuntia
tionis ⁊ reſeruãt̃ oẽs exceptões ꝓpoſite in hoc iudicio vt
pȝ ex tex. ibi ſaluis exceptõib⁹ ⁊ in dicto cõiter approbat̃
iſte itellect⁹. Car. tñ dixit qḋ ẽ diuinatiu⁹ ad tex. nq̄ſtꝝ vñ
intelligit ipe tex. ꝓut voluit Jo. an. ⁊ volunt antiq qḋ hic
papa ãnullet iudiciuȝ accuſatõis ⁊ quaten⁹ loq̄t̃ ꝺ̃ denun
tiatõe intelligit de ꝓponẽda a pte quaſi dicat matrimoni
um nulluȝ ñ pt accuſari tñ pt denuntiari ⁊ inſtruat ptẽ vt
denuntiet ad ipediẽduȝ de futuro ne fiat. ⁊ ꝓ h̄ intellectu
optie facit tex. ibi denũtiari tñ poterat nã ſi loq̄ret̃ de de
nũtiatõe ꝓpoſita ñ dicẽt poterat ſȝ potuit ſed huic itelle
ctui aduerſat̃ tex. ibi ſaluis exceptõib⁹ ꝓpoſitis nã qñ iu
diciuȝ ex ieptitudie reddit̃ nullũ corruũt oĩa acta ⁊ ex ite
gro ẽ icohãdũ. c. exaiata. ſ̄. de iud. ĝ cũ hic ꝓnũtiet̃ inepta
accuſatio debuit ſi nõ fuit aliud remediũ itẽtatũ ois ꝓceſ
ſus ⁊ ꝓpoſitõ exceptõis corruẽ. niſi dicatis qḋ hic papa ñ
fecit iſtã reſeruationẽ de exceptõib⁹ ꝓpoſitis tꝑe accuſa
tõis ſȝ de ꝓpoſitis poſt incohatã denũciationẽ ⁊ applau
det tex. ibi Ad denũciationẽ ĝ legiptie ꝓhãdã terminum
aſſignauim⁹ ſaluis exceptionibus ⁊c. ⁊ ẜm hũc itellectum
habetis hic caſuȝ ꝙ lȝ i aliquo iudicio oppõat̃ exceptio q̄
veniret diſcutiẽda. tñ iudex pt ad vlteriora ꝓcedẽ cũ ꝓte
ſtatõe ſaluis exceptõib⁹ ꝓpoſitis ita panor. hic ⁊ ſic habe
tis iferre hũc tex. ad cõeȝ pratica admittẽdi poſitões vel
articulos ſaluo iure ipertinẽtiũ ⁊ ñ admittẽdoꝝ diſputã
doꝝ. In fine q̄ꝛ valȝ iſta practica de quo habet̃ i. c. cũ ꝯtin
gat. ſ̄. de offi. dele. ⁊ ibi gl. ⁊ i cle. ꝯſtitutões de elec. ¶ No
ta ibi iterloquẽdo ꝙ ſñia lata ſunt ineptitudie ꝓceſſus ſiue
actõis ẽ iterlocutoria ⁊ iõ inferũt doc. ꝙ ſñia qua ꝓnũtiat̃
male appellatũ vel bñ vꝫ iterlocutoria de quo dixi in. c. ꝑ
uenit. ſ̄. de appel. ⁊ qḋ iſta de qua hic ſit interlocutoria pȝ
q̄ꝛ negociũ ꝑ̇ncipale ñ finit ꝑ ea q̄ notat gl. in cle. j. in v̄bo
diffinitiua de ſeq. poſ. ⁊ fructuȝ hȝ viȝ tñ diffinitiue ꝑ ea q̄
notãt̃ in cle. ſi. i v̄bo repulſiõe de appel. no. Bar. l. titia. ff.
de accuſa. ¶ Nota ibi qḋ ñ ẽ accuſari ñ pt qḋ priuatio ꝑ
ſupponit habitũ tex. i. l. mãumiſſiões. ff. de iuſti. ⁊ iure in. l.
dotẽ. ff. de v̄b. ob. i. c. venerabilẽ. ſ̄. de. ¶ No. ibi ad ipedi
endũ modũ qual'r ꝓcedit̃ in m̃rimõialib⁹ ꝯſtãte ipedimẽ
to ꝯſanguinitatis q̄ꝛ aut m̃rimõiũ ẽ ꝯ̃ctuȝ ⁊ tũc accuſatur
m̃ri. ad finẽ vt diſſoluat̃ vel nulluȝ declaret̃ aut matrimo
niũ ñ ẽ ꝯ̃ctuȝ ⁊ tũc ꝺ̃nũtiat̃ ad finẽ vt ipediat̃ ꝯ̃hẽdum. ñ
ibi ſaluis exceptõib⁹ qḋ ſiẽ variato mõ agẽdi acta prio fa
cta ñ valẽt niſi de nouo ꝓducãt̃ pñt tñ de nouo ꝓduci. c.
veniẽs. ſ̄. de te. el. ij. q tex. loq̄t̃ qñ vterq̄ȝ modus fuit vali
dus ⁊ vnus ꝑparatorius ad aliũ ⁊ faciũt q̄ hñtur i. l. ij. C.
de edẽdo in. l. cũ lite mortua. ff. iudicatũ ſolui ita ⁊ varia
to mõ agẽdi cũ. prius eẽt ineptus ſcḋs aptus exceptiões
ꝓpoſite in p̄ mõ agẽdi inepto poſſunt reproduci in ſcḋo
apto. ¶ Nota ibidẽ ſaluis qḋ iudex lȝ añ oĩa dȝ diſcutẽ ꝺ̃
dilatorijs añq̄ȝ ꝑueniat ad pemptoria. l. ad exceptionẽ. C.
de ꝓba. l. ſi qdẽ ⁊. l. exceptionẽ. C. ꝺ̃ exceptio. c. paſtoralis.
ſ̄. de excep. nec pt ꝓcedẽ ſup pemptorijs dilatorijs omiſſiſ
q̄ꝛ dicẽt̃ ordinẽ ꝑuertẽ. c. exhibita. ſ̄. de iudicijs h̄ ẽ veruȝ
niſi dilatorias cũ ꝓteſtatõe reſeruet vt hic faciũt q̄ hñtur
in. c. cuȝ ꝯtingat. v̄. de offi. ꝺ̃le. ¶ Nota ibi iterdicimus qd
dȝ facẽ iudex qñ oppõitur ipedimẽtuȝ ꝯſanguinitatis ad
ipediẽdũ matrimoniuȝ ꝯ̃hẽdũ q̄ꝛ dȝ interdicẽ ne ad vlte
riora ꝓcedat̃ niſi ꝺ̃clarato ſup ipedimẽto. ¶ Nota ib irri
tum ⁊ inane clauſulã decreti appoſiti ad irritãdũ geſta ꝯ̃
ꝓhibitionẽ pape ⁊ ẽ effectus q̄ꝛ regularit̃ ãnullat ipo iu
re ẽt ꝯ̃ ignorãtes qcqd in ꝯ̃riũ eſt geſtũ. c. j. de ꝯceſ. ꝑben.
li. vj. ⁊ dixi alias in Cle. j. ꝺ̃ electio. ¶ Gl. in v̄bo ltie accu
ſari in fine gl. bñ loq̄tur quo ad ꝯ̃ria in ea formata ꝺ̃ h̄ tñ
qual'r de re ꝺ̃ futuro ſit hñda rõ in. c. ſi. ſ̄. ꝺ̃ reſcrip. in. c. q̄ꝛ
circa. j. ꝺ̃ ꝑuil. ¶ Gl. in v̄bo ꝺ̃nũtiari hẽtis gl. no. ꝙ ꝺ̃nun
ciatio in caſu nr̃o fit ñ ꝑmiſſa monitõe ſȝ ꝯ̃ ꝺ̃. c. ſi peccaue
rit. ij. q. i. ꝺ̃. c. nouit. ſ̄. ꝺ̃ iudi. vbi tradit̃ forma denuntiatõis
⁊ di ꝙ ꝑcedẽ dȝ cãȝ caritatiua mõitio imo ꝺ̃ vrbãitate ẽt
in foro ciuili ꝺ̃bitor ñ ẽ trahẽdus ad iudicẽ niſi prio mõit⁹
l. ꝺ̃bitori. C. de pigno. l. qdã iberus. ff. ꝺ̃ ẜuitu. vrbão. ꝑdio
rũ ⁊ ibi no. Ang. ¶ Sol'o aliq voluerũt itelligẽ qḋ ſit ſpã
le in cã m̃rimoniali pp grauitateȝ ꝑiudicij ⁊ ſcãdali vt ad
mittat̃ ꝺ̃nũtiatio ſine mõitõe ⁊ facit in ſil'i tex in. l. ſi qs ſi
lio exhẽdato v̄. hi q. ff. ꝺ̃ iniuſto rupto irritoq̄ȝ teſta. vbi ꝑ
ſes q al's haberẽ ꝯſulẽ ſupiorẽ tñ iminẽte ſcãdalo pt actuȝ
expedirẽ ⁊ poſtea ꝯſulẽ. d. An. i. c. nouit circa mãȝ iudiciat̃
ꝺ̃nũtiatõis viſus ẽ intelligẽ gl. noſtrã ꝓcedẽ in ꝺ̃nũciatõe
iudiciali. Cõtrariũ aũt in euãgelica. ſȝ iſta ſol'o nõ ꝯuenit

d.c.nouit vbi denũtiatio fuit iudicialis ⁊ tñ reqrit moni
tio.qd fuerit iudicialis pʒ q̄ꝛ fit ad intereẽ denũtiãtis euã
gelica aũt fit vt ille ſe de peccato emendet ẽt ſi denũtiãtiſ
nõ interſit.ſʒ in.c.nouit ibi rex ãglie denũciabat regẽ fran
cie de piurio ad priuatũ intereẽ ſuũ g̃ ẽ iudicialiſ tñ ibi re
quirit monitio nec ẽt ɔ̃uenit textui noſtro iſta ſolo nã hic
nõ põt dici iudicialis denũciatio q̄ꝛ iſti denũtiãtes nõ pre
tendebãt intereẽ priuatũ ſʒ veniebãt ad obuiãdũ ne fieret
matrimoniũ illicitũ.vñ panoꝛ.in.d.c.nouit i ſi.charta dic̃
eẽ driaʒ q̄ꝛ aut denũciatio fit de peccato iã cõmiſſo.⁊ tũc
ne dicat poti⁹ pditoꝛ q̃ʒ correctoꝛ dʒ charitatiue incipe ⁊
monẽ ſuata forma euãgelia ⁊ ita pcedũt ɔ̃ria.aut fit dnũ
ciatio ad finẽ ne cõmittat peccatũ de futuro ⁊ tũc q̄ꝛ ceſ
ſat illa rõ q̄ dicat pditoꝛ ⁊ celeri⁹ peccato obuiet ⁊ effica
cius pt denũciari iudici abſq̄ʒ alia mõitõe.⁊ ita pcedit gl.
noſtra ⁊ iſta vi eẽ cõis ſnĩa doctoꝝ hic q colligunt ex iſta
gl.qd denũciatio q̃ fit ad ipediẽdũ peccatũ ñ reqrit mõi
tionẽ pcedentẽ.¶ Gl.in vbo ſaluis exceptiõibus habetis
ex gl.q̄ citatus vt intra certũ tps veniat ad opponẽdũ.ſi
intra illud ñ venerit ñ poterit amodo oppõere ⁊ facit tex.
in.c.cũ in tua.j.q matri.accu.pñt.faciũt no.in.l.mãcipioꝝ
maxie p Bar.ff.de opti.legata.in.l.diffamari.C.de inge
nuis ⁊ manumiſſis in.l.titia.ff.de accu.¶ Et iõ infert hic
Cardi.ad qõnẽ Citatus ad opponẽdũ aſſignato certo
tpe ñ oppoſuit lata ẽ ſnĩa in fauorẽ ptis ɔ̃ quã ñ ẽ oppoſi
tuʒ appellauit qs p ſuo iure ⁊ intereẽ ⁊ denuo vult oppo
nere in cã appel.an poterit.Et gaſpar cald.refert q̄ cũ h
qõ rotaret in audiẽtia apoſtolica vbi fuerunt auditores
varij:qdã dixerũt q̄ ñ p gl.in cle.ñ pt in gl.pe.de pcu.vbi
excluſus ab oppõe crĩminũ ñ pt petere in integꝝ reſti.ẽt
ſi eẽt talis q alias veniret reſtituẽdus puta eccl̃a vl̃ mioꝛ
ſcdo adducebãt q̄ꝛ excluſus in pria inſtãtia dr excluſus in
inſtãtia appel.l.ita demũ.C.de pcur.In ɔ̃riũ dicebãt alij
⁊ ɔcludit hic Car.p tex.in.c.ſi.de ap.li.vj.vbi excluſio p
emptoriaꝝ exceptionũ pt retractari in cã appel.ñ ſolũ ab
ipa excluſiõe interpoſita.ſʒ ẽt in negocio pncipali ⁊ a dif
finitiua interpoſite g̃ ita iſte lapſus termini q excludebat
ab opponẽdo poterit retractari in cã appel.a diffinitiua.
ſo adducũt tex.in cle.ſi.de appel.eodẽ mõ inducẽdo.nõ
ob.l.ita demũ q̄ꝛ loqt in dilatorijs exceptiõibus iã exclu
ſis in prima inſtãtia q̄ꝛ lis erat ɔteſtata vñ cũ applo reſci
dat pnũciatũ vſq̄ʒ ad tps litis ɔteſtate i prima inſtãtia ex
cluſiue q̄ꝛ litis ɔteſtationẽ prime inſtãtie ñ excludit.c.per
tuas ⁊ ibi no.ſ.de appel.iõ nõmirũ ſi dilatorie dimiſſe in
prima inſtãtia ñ poſſũt appõi in cã appel.ſi lis ẽ ɔteſtata
in prima inſtãtia q̄ꝛ habetur p ɔteſtata in cã appel.⁊ dila
torie ñ pñt oppõi lite ɔte.c.cũ int mõaſteriũ.ſ.de re iudi.
Nõ ob.gl.in cle.ñ pt q̄ꝛ loqt in remedio extraordinario.i.in
integꝝ reſtõnis.nos loqmur in ordinario.i.appel.q̄ potẽ
tius dʒ opari q̃ʒ extraordinariũ cũ ſit fauorabili⁹ vel ibi loqt
in oppõne odioſa q̄ꝛ opponũtur cria vl̃ defectus ɔ̃ itelle
ctũ q̃ a iure ſumope reſtringitur.c.vt circa de elec.lib.vj.
cle.ɔſtõneʒ de elec.qd nr̃a hʒ car.pcedit in oppõne q̃ ñ ẽ
odioſa puta i caſu nr̃o q̄ꝛ fit ad ipediẽdũ peccatũ.glo.in
vbo irritũ i fine habetis ex gl.q̄ vbicũq̄ʒ adeſt cl̃a decreti
geſta in ɔ̃riũ ſũt nulla ſecus ſi ñ adeſt cl̃a decreti nã geſta
ɔ̃ phibitõeʒ hois ñ ſũt nulla regularit ẽt ſi ſit phibitio pa
pe niſi phibitio hẽat ppetuã cãʒ phibẽdi vel niſi phibitio
apponatur alias ptãtẽ ñ hñti gerẽdi actũ niſi ex ɔceſſiõe
ptãtis.gl.in cle.j.in vbo ihibitões de iure patro.alias hʒ
illã gl.hñs ptãtẽ iure ſuo gerẽdi actũ ſi phibeatur illũ ge
rere ⁊ gerat valebit actus ⁊ ita gl.h ⁊ tex.ẽ.no.in.c.ij.ſ.d
in itegꝝ reſti.in.c.dilectus el.j.⁊ ibi no.⁊ el.ij.ſ. de pbẽ.ſi
aũt adeſt decretũ vltra phibitionẽ tũc in ɔ̃riũ geſta ſt nul
la vt hac gl.vſq̄ʒ adeo q̄ ẽt de ɔſenſu ptiũ ſolẽnitati cũ de
creto iducte ñ poſſit renũtiari dato qd illa ſolẽnitas videa
tur reſpicẽ fauorẽ ptis gl.ẽ no.in cle.j.i ſi.de reſcrip.voluit
gemi.in.c.ſi.de offi.deleg.li.vj.in.c.ſtatutũ.§.cũ vo de re
ſcrip.li.vj.Uoluit Jmol.in.c.ſi nulli in.vj.col.ſ.de reſcip.
Aliud habetis ex gl.q̄ matrimoniũ ɔ̃ctũ ɔ̃ iterdictũ pa
pe ñ ẽ nullũ Inno.hic approbat gl.in matrimo.q̄ꝛ quos
deus ɔiũxit ñ ſepat.c.ij.ſ.de trãſla.platoꝝ In ſponſalib⁹
aũt fatet q̄ geſta ɔ̃ phibitionẽ pape cũ decreto fcã erunt
nulla Hoſti.hic tʒ q̄ ẽt in matrimonio decretũ pape illd
ãnullet ſecus i iferioꝛe q̄ꝛ videmus q̄ papa matrimoniuʒ
ɔ̃ctũ pt diſſoluẽ dũmõ ñ ſit ſecuta copula.c.ex publico.ſ.
de ɔuer.ɔiunga.g̃ multomagis ɔ̃hẽduʒ poterit impedire
ar.l.pat furioſo.ff.de his q ſũt ſui vel aliẽi iuris Do.Cã.
hic diſtinguit aut loqmur i ſpõſalib⁹ ⁊ pcedat opinio In
no.aut loqmur in mr̃imõio ⁊ tũc aut mr̃imoniũ nõ ẽ cõſu
matũ p copulã ⁊ pcedat opinio hoſtiẽſis Dicit tñ q̄ cuʒ
ex magna cã ſolũ poſſit papa diſſoluẽ mr̃imõiũ iã ɔ̃ctũ.d.
c.ex publico q̄ in iſta phibitõe ⁊ decreti appoſitõe reqrit
q̄ ex cã ⁊ cognito de ea papa hoc faciat.aut loqmur i ma
trimonio iã ɔſumato ⁊ tũc phibitio cũ decreto pcedẽs ñ
ipediet effectũ hui⁹ mr̃imõij q̄ꝛ in dubio nõ videt ſub hoc
generali decreto velle cõpdẽdẽ mr̃imoniũ copula ɔſuma
tũ ⁊ iõ valuit tale mr̃imoniũ nõ obſtãte decreto niſi in eo
dicat ſpecifice decernẽs irritũ ⁊ inane qcqd i ɔ̃riũ factuʒ
fuerit ẽt ſi ad copulã deuẽtũ ſit ⁊ ſic vult q̄ debebat fieri
ſpecifica mõitio i decreto.Panoꝛ.hic diſtinguit aut phi
bitio hʒ cãʒ ppetuã ⁊ tũc mr̃imõiũ ſit nullũ ipſo iure ⁊ p
cedat opinio hoſti.aut phibitio hʒ cãʒ ppetuã ⁊ tũc nõ ſit
nullũ ſʒ ipediat ei⁹ effect⁹ dõec durat cã phibitõis.⁊ facit
gl.in.c.ij.de ſpõſa.duoꝝ ⁊ ẽt ɔfirmat auctoritate gl.in.d.
cle.j.in.vbo ihibẽtes in fine qd voluit Archi.in.c.vnico.d
voto vbi tʒ opinionẽ hoſti.quã ẽt ſeqt hic do.Ant.⁊ guiel
mus in cle.j.de reꝝ pmuta.⁊ ſic opinio hoſti.eſt cõis ſi pa
pa expſſe de matrimonio ɔ̃hendo dicat illud phibendo.

t **A nobis** Si qs p vba de pñti ɔ̃
bit cũ aliqua ipubere ñ
vt mr̃imoniũ ſʒ ſpõſalia intelligit ɔ̃xiſſe.Diui
dit in duas ptes in pria ɔſultatio i ſcda rñſio
ibi q̄ꝛ vo.¶ No.ibi circit duodeciʒ ãnos iũctis q̃ ſequit
q̄ vbũ circiter ñ iportat dterminatũ tps ⁊ lʒ verificet i mo
dico vt vult gl.in vbo circiter q̃ p h ſit expedita tñ cuʒ di
ctũ text⁹ debeat eẽ certũ qñ depõit de etate ad mr̃imoniũ
ñ valẽt ei⁹ dictũ ſi dicẽt talis erat circiter duodecimũ ãnũ
ita do.Ant.h ppe finẽ ſec⁹ aũt eẽt i his i qb⁹ nõ reqret cer
tũ tps ⁊ limitatũ puta q̄ꝛ teſtis vult depõnẽ de lõga poſ
ſeſſiõe nõ aũt ad finẽ pſcriptõis tũc ſufficẽt ſi dicẽt talis
poſſedit duodeci ãnis vel circa ita Bar.in.l.⁊ ſi poſt tres
ff.ſi qs cautõib⁹ in.l.ab hoſtib⁹.§.lʒ q̄ ſimplr.ff. ex qbus
cauſis maioꝛes in.l.celſus.ff.de vſucapio do. Ant.in.c.lʒ
cãʒ.ſ.de pbatio.in.c.pe.ſ.de dilati.⁊ ſic habetis ex h tex.
iferre qd etas ad ɔ̃hẽdũ matrimoniũ dʒ eẽ certa vbi ma
litia ñ ſupplet etatẽ ⁊ pbat tex.ibi q̄ꝛ nõ nobis ɔſtare ñ po
tuit ⁊c.¶ Nota ibi prudẽtia tũc i illa ſupplẽt etatẽ q̄ co
pulatiue adhoc vt ñ poſſit puella ɔ̃hẽ matrimo.reqrit qd
nõ ſit etatis duodeci ãnoꝝ ⁊ q̄ malitia i ea etatẽ ñ ſupple
at ⁊ ſic altero ex iſtis iteruenientib⁹ valebit mr̃imõiũ d quo
in.c.puberes ⁊.c.ɔtinebat ⁊.c.de illis el.ij.ſ.eo.¶ Nota
ibi prudẽtia hʒ aliã litterã ſtat prudẽtia ⁊ ſic hẽtis tex.q̄
ad pbationẽ pubertatis ſufficit pbare vl̃ certã etatẽ a iure
determinatã.xiiij.ãnoꝝ i maſculo.xij.in femina ⁊ tũc ẽ pre
ſumptio iuris ⁊ de iure q̄ ſit viri potẽs ⁊ iõ valʒ ma.vt h
⁊ voluit Hoſti.ſũma.e.ti.in.§.⁊ qualr pbat v.ij.⁊ videbi
mus de vitate hui⁹ in.c.q̄ ſedẽ.l.de fri.⁊ malef.vl̃ ẽt ſcdo
ſufficit pbare q̄ puella ẽ pubes ñ reſpectu etatiſ ſʒ ex aſpe
ctu pudẽdoꝝ q̄ꝛ lanuginẽ emittat.Dicit tñ hoſti.in.d.§.⁊
qualiter in principio ſcde col.q̄ pbatio pubertatis hmõi
receſſit ab aula.i.p deſſuetudinẽ abrogata ẽ ⁊ faciũt q̃ vi
dimus i.c.puberes.ſ.eo.cõiſ tñ littera ẽ prudẽtia.¶ No
ta ibi ſi etatẽ in ea ⁊c.iũcto tex.ibi ſubarrata a ɔ̃rio ſenſu
q̄ pcedẽtibus vbis habilibus ad mr̃imonium de pñti ſe
quẽs ſubarratio iducit matrimoniũ dũmõ illa cũ qua cõ
trahitur ſit pubes vel malitia ſuppleat etatẽ imo plus vo
luit hoſti.hic q̄ ſi ẽt ſolũ ex pte viri iteruenĩant vba d pñ
ti cũ ſubarratõe oio in datione anuli ⁊ mulier nihil dicat
cũ ɔ̃hitur q̄ iſto caſu ɔ̃hitur matrimoniũ.⁊ voluit lap.al
lega.

lega.lvij.vbi late diſputat de quodá matheo tñ iſte tex.mr
tuʒ ſtringit in ꝯrıũ ibi mutuo ꝯſenſu accendéte.ſed poteſt
rñderi vt vult lapus qḋ ſatis dicat̃ mut⁹ cóſenſus ex quo
ꝑ ſigna demóſtrat̃ dũmó ỽba ab vna pte ꝓceſſerint ⁊ vo
luit hic cardi.¶ Nota ibi ſꝫ ſponſalia ꝯcta fuerũt qḋ ma
trimoniũ ꝯctũ cũ ipubere nó pót valere vt matrimoniuꝫ
tñ ſuſtinet̃ vt ſponſalia.¶ Glo.in ỽbo ſubarauerit i fi.ha
betis ex gl.diſtinctio.an ſubarratio ꝓbet matrimóiũ ⁊ fir
mat gl.qḋ ſic ⁊ ita ét gl.fi.q̄ ꝑ h̄ ſit expedita niſi fiat a pa
rentibus ıꝑoꝝ ꝯhentiũ vel niſi ꝯſuetudo aliud habeat.có
cordat glo.in.c.tenor.ſ.de re.iudi.⁊ ibi notat̃ in.c.femine
xxx.q.v.in.c.illud.ſ.de p̄ſumpti.⁊ dꝫ ſubarratio ſiue fuit ꝑ
datioñé anuli ſiue alioꝝ muneꝝ itelligite ſolitoꝝ dari iter
ſponſos ⁊ ſponſas.Tñ latius dicite ex méte ſcribétiũ aut
p̄ceſſit matrimoniũ ꝑ ỽba de p̄ñti iter puberes aut p̄ceſſe
runt ſponſalia ſi matri.⁊ tunc datio anuli oſtédit pſeuera
tioné cóſenſus ⁊ ita ſentit gl.hic ⁊ facit gl.in.d.c.femie ſi
ỽo p̄ceſſerũt ſpóſalia de futuro ⁊ tũ c.d.Ant.vꝫ velle ꝙ ꝓ
batur matrimoniũ ꝑ ea q̄ vidimus in.c.tue ⁊ in.c.ſi iter ꝑ
gl.ſ.ti.j.ſed cóis opinio hoſti.Jo.an.⁊ alioꝝ é in ꝯrıũ qꝛ
ſpóſalia nunq̄ꝫ purificant̃ i matrimoniuꝫ niſi in caſibus a
iure exp̄ſſis vt vidim⁹ in.c.his q fidé ⁊ in.c.fi.ſ.ti.j.Jmmo
ét p̄nixuꝫ copule vt ibi nó purificãt̃ ſponſalia aut ſumus i
dubio qꝛ nó p̄ceſſit matrimoniuꝫ nec ſpóſalia ⁊ tunc ſi có
ſuetudo aliud ñ hꝫ in ꝯrıuꝫ p̄ſumitur matrimoniuꝫ vt hac
gl.cũ ꝑallegatis.⁊.c.j.de m̄ri.ꝯc.ꝯ iterdi.eccle.j.tñ ſi aliḋ
non appareret ⁊ anulus daretur i máibus ⁊ nó in digito
anulari ñ p̄ſumẽt̃ matrimóiũ ſꝫ potius ſponſalia qꝛ datio
muneꝝ bñ fit ét int̃ ſpóſos.d.c.j.de matri.ꝯc.ꝯ iterdi.ec
cle.ná anulus é dãdus i matrimonio i quarto digito ma
nus ſiniſtre qꝛ hꝫ vená q̄ dirrigitur ad coꝛ vt ſignificet per
matrimoniũ iſtoꝝ corda colligari tex.in.c.femine .xxx.q.
v.vñ ex quo nó fit in loco ſolito vl̃ moꝛe ỽbito talis datio
anuli ñ ꝓbabit matrimoniũ niſi ex p̄cedentibus vel alijs ſi
gnis aliud apperet puta qꝛ in facie eccl̃e p̄ñte ſacerdote
vocatis teſtibus ad hoc quaſi ptes velint ꝯhẽ matrimo
niũ det̃ anulus tunc bñ ꝓbaret matrimoniũ.d.c.femine iũ
cta gl.aut matrimoniũ é ꝯctũ iter ipuberes ⁊ ſubarratio
iteruenit vt hic ⁊ tũc ñ valꝫ vt m̄rimo.cũ ñ poſſit ſꝫ valebit
vt ſponſalia vt hoc tex.⁊ ſi dicatis iſte tex.in ỽbo deſpóſa
uit vꝫ ſentire qḋ loq̃t̃ qñ p̄ceſſerũt ſponſalia.ſoluit Jnno.
ꝙ dꝫ itelligi deſponſauit ideſt ꝑ ỽba de p̄ñti alias eét de
idubitabili dubitare an ſpóſalia ꝯcta cũ ipubẽ valeant vt
m̄rimoniũ,put dubitauit hic papa vt pꝫ ex tex.ibi ꝓculdu
bio ñ é cóiugiũ ſꝫ in ỽitate iſte tex.ñ dꝫ violari ſꝫ itelligi ꝓ
p̄rie vt loquatur de ſponſalibus de futuro ñ obſtat qḋ eét
de idubili.Ná videbatur dubiũ qꝛ videramus i.c.atteſta
tiones.ſ.eo.ꝙ nixus copule iteruenięte cóſenſu ꝓxio pu
bertati confirmat m̄rimoniũ.vñ videbatur ét dubitáduꝫ
nũq d datio anuli q̄ cóiter é ſignũ matrimóij vt p̄dixi iter
ueniés circa.xij.ãnũ iducẽt p̄ſumptũ matrimoniũ ⁊ papa
rñdet ꝙ ñ qꝛ nó erat i etate habili vel malitia ñ ſupplebat
etaté ⁊ ſic a ꝯrio habetis hic caſuꝫ de brocha ꝓ oppinióe
do.Ant.ꝙ p̄cedétibus ſponſalibus de futuro ſequés da
tio anuli iter maioꝛes ꝓbat ỽificatioñé ſponſaliũ ab ipſis
maioꝛibus ꝯctoꝝ ⁊ inducit p̄ſumptũ matrimonium.⁊ ſic
h̄ modo tollitur argumétũ ꝯrıoꝝ dũ dicebant qḋ ſponſa
lia ñ reſoluũtur in matrimoniũ niſi i caſibus a iure exp̄ſſis
qꝛ hic habemus caſum de hoc exp̄ſſum pro do.Ant.tñ qc
qd ſit de ſponſalibus iter maioꝛes ꝯctis de ꝯctis iter mi
noꝛes iſta eſt cóis ſnia ꝙ ſponſalia de futuro iter ipubẽs
ꝯcta ꝑ datioñé anuli imo plus ét ꝑ cohabitatioñé dũmó
copula ñ interueniat ét ſi in maioꝛi etate iſta iteruenerint
datio anuli vel cohabitatio ñ iducitur p̄ſumptũ matrimo
niũ ita Jo.an.hic ita Jo.an.in.c.vnico eo.ti.li.vj.aũt inter
ipuberes ꝯctũ é matrimoniũ ⁊ interuenit datio anuli poſt
pubertaté ⁊ tunc confirmatur matrimoniũ qꝛ confirmare
tur ſola cohabitatione vl̃ alijs indicijs poſt pubertaté ap
parétib⁹.d.c.vnico.§.idé qꝫ.⁊ voluit Jo.an.hic ⁊ in.c.j.
de matrimonio ꝯcto ꝯ inter.eccl̃e tñ ſi tpe ꝯcti matrimo
nij fuiſſent infantes.ãbo vl̃ vn⁹ ex eis tunc ét ꝑ dationem
anuli vl̃ cohabitatioñé q̄ interuenerit ét poſt pubertatem
dũmó ñ iteruenerit copula vel nix⁹ ad copulá cũ ꝯſenſu ꝓ
ximo pubertati vel poſt pubertaté vt vidim⁹ i.c.atteſtatio
nes.ſ.eo.ñ iducẽt p̄ſũptũ m̄rimoniũ ita Jo.an.hic ⁊ i.d.
c.vnico ⁊ é deciſio rote i deciſ.cccclıiij.q̄ icipit ité fuit du
bitatũ duo ifantes.¶ Gl.i ỽbo nubilis habetis ex gl.q̄ dı
cat̃ nubil̃ et as ⁊ dicite poſt Uicétiũ ꝙ reqrit̃ ꝙ ſit cóple
ta vſqꝫ ad vltimá dié niſi aliud appeat ꝙ malicia ſupple
at etaté.Et iõ dicit idé eé qḋ i teſtó lege qua etate.ff.de te
ſta.⁊ cóiter approbat̃ ⁊ ſic hétis iferre ex quo dicit idé ꝙ
in teſtó ꝙ vltia dies.xiiij.vl̃ duodecimi ãni habet̃ ꝓ cóple
ta.hoſti.hic voluit qḋ expectet̃ triduũ ét poſt.xiiij.vl̃ duo
decimũ annũ ꝑ.c.ad noſtrá.ſ.de reg.ſꝫ ille tex.loq̃t̃ i ꝓfeſ
ſione tacita nos loqmur i ꝯſenſu exp̄ſſo m̄rimóij ita Joã.
an.hic ⁊ poſt eũ Panoꝛ.ét hic.¶ Gl.i ỽbo prudétia i fi
ne no.qñ dicat̃ malitia ſupplẽ etaté qꝛ in m̄rimonialib⁹ dꝫ
qñ adeſt carnalis ꝯcupiſcétia ideſt potétia coheũdi ꝑ ea
q̄ vidim⁹ i.c.de illis el.ij.ſ.eo.Jn delictis aũt dꝫ qñ eſt do
li capax ⁊ ſumádo an m̄rimoniũ ꝯctũ cũ ipubẽ valeat di
cite ſm do.Ant.hic aut iteruéit carnal̃ copula ⁊ valꝫ nul
la attéta etate.c.pubẽs vbi vidim⁹.ſ.eo.aut copula nó in
teruéit ſꝫ nixus ad copulá ⁊ tũc aut aderat potétia i ỽita
te copule ſed carnaliter ñ pfecit ⁊ tũc ꝯfirmat̃ m̄rimoniũ
vel valet ſm ea q̄ dixi in.d.c.de illis.ſ. eo.lꝫ dñs Ant.ibi
⁊ hic teneat ꝯrıũ aut nixus copule iteruenit ſine potétia
⁊ tũc ſi ꝓxim⁹ pubertati ꝯſenſit valꝫ m̄rimoniũ alias ñ.c.
atteſtatóes.ſ.eo.ti.aut ñ iteruenit nixus copule ſꝫ erát ꝓ
ximi pubertati ⁊ tũc ſi malitia ñ ſupplet etaté ñ valet m̄ri
moniũ ſec⁹ ſi ſupplet vt hic Gl.i ỽbo ſubarrata in fine fa
cite regulá ſcḋꝫ gloſaꝫ.hác ꝙ ſubarratio ꝓbat m̄rimoniũ
ſalté p̄ſũptũ.Fallit p̄rio qñ fieret a parétib⁹ ñ aũt ab ipſis
ſpóſis ná tũc poti⁹ ꝓbat ſpóſalia q̄ꝫ m̄rimoniũ qꝛ dõaria
ét i ſpóſalib⁹ fiũt.c.j.de ma.ꝯcto ꝯ iterdictũ eccleſie.j.ita
d.Ant.hic Fallit ſcḋo qñ ſubarratio ⁊ datio anulli ñ fuiſ
ſet fcá in digito ná tũc poti⁹ videt̃ dõaria ſpóſaliũ.ita do.
Ant.hic fallit tertio qñ p̄ceſſiſſent ſpóſalia de futuro ná ꝑ
ſubarratioñé ñ reſoluũt̃ in m̄rimoniũ lꝫ.d.Ant.hic teneat
ꝯrıũ ⁊ dixi in gl.in ỽbo ſubarrauerit.Fallit quarto qñ p̄
ceſſiſſet matrimoniũ ꝑ ỽba de p̄ñti inter infantes vel vno
ſalté ifante exiſtéte ꝑ ea q̄ vidimus in.d.gl.in ỽbo ſubar
rauerit.Fallit qnto qñ ꝯſuetudo interp̄tat̃ datioñé anuli
aliud iportare.c.illud.ſ.de p̄ſũpti.Fallit.vj.qñ fuiſſet fcá
in ludo aliquo vel alio mó ſponſi luderét qꝛ tũc ñ iducit̃
matrimoniũ.ita Hoſti.hic ⁊ cóiter approbat̃ ⁊ vidimus
in.c.tua nos ſupra ti.p̄rio tñ in dubio ñ vꝫ deluſoꝛie agere
ſꝫ vere.c.ex litteris in argumétũ.ſ.ti.j.el.j.⁊ facit qꝛ i du
bio p̄ſumimus ꝓ m̄rimonio ⁊ iõ ñ credim⁹ trufatoꝛie actũ
c.littẽ vbi notat̃ ꝑ Hoſtié.j.de frigidis ⁊ male. Et voluit
hic idé Hoſti.⁊ Jo.an.Faciũt q̄ hñtur in.c.fi.ſ. de re iu.

¶ De cládeſtina deſpóſatione. Rubrica

¶ Cótinuat̃ ad p̄cedentes hoc oꝛdine.qꝛ ſepenũero ſub
duciũt̃ nobiles puelle ad ꝯhéda matrimóia cũ ignobilib⁹
vel iparibus vñ ſcandala oꝛiũt̃.c.aliter.xxx.q.v.ideo poſt
tractatũ in genere de ſponſalibus ⁊ de habilitate ꝯhentiũ
ſubicitur hec rubꝛica de cládeſtina deſponſatóe.ita hoſti.
⁊ goff.hic.Uel aliter ſm damaſũ qꝛ furtiua aqua dulcioꝛ
eé ſolet ſm ſalomoné i ꝓuerbijs vñ defacili inuitabãt ho
mines ad cládeſtina matrimóia iuxta illḋ vt iuẽti furtiua
ỽeit ſi grata puellis.⁊ ex cládeſtis matrimóijſ ſeq̄bat̃ icer
titudo penes eccl̃iaꝫ qꝛ poſtea negabãt matrimóia ⁊ ſic
dabatur mã duplicis peccati qꝛ hóies ꝯhebãt aio foꝛnicá
di ⁊ poſtea inficiebãt ſe ꝯtxiſſe.§.his ita.xxx.q.v.iõ eccl̃ia
voluit ꝓhibẽ cládeſtina matrimóia ⁊ iõ cógruẽti oꝛdine
ſubicit iſtá rubꝛicá Uel aliter ſcḋꝫ.do. Anto. vidimus.ſ.
de ſpóſalibus ⁊ habilitate cótrahentium ⁊ ſic de intrinſe
cis vicijs ſponſalium ideo congruenti oꝛdine reſtat vide
re de hoc vicio extrinſeco . Et pro euidentia rubꝛice ⁊.j.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg